

RAPPORT 2025

Läge och utveckling av validering nationellt och regionalt

PUBLICERAD: 2025-09-17

DNR: MYH 2025/2462

ISBN: 978-91-90048-41-2

Myndigheten för yrkeshögskolan

Sammanfattning

Uppföljningsrapporten om valideringsområdet 2024 har tagits fram av Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) i samverkan med Arbetsförmedlingen, Skolverket, Tillväxtverket och Universitets- och högskolerådet. Rapporten är den femte i ordningen sedan 2020.

Syftet med rapporten är att ge en lägesbild av utvecklingen inom valideringsområdet i Sverige genom att beskriva vilka möjligheter till validering som erbjuds och i vilken utsträckning den genomförs inom arbetslivet och inom utbildning.

Årets rapport visar resultatet för validering i arbetslivet (validering i branschernas regi samt Arbetsförmedlingen), inom kommunal vuxenutbildning samt yrkeshögskolan. Inom den högre utbildningen ges enbart en bild av utvecklingen med att validera yrkeskunniga för utbildning till yrkeslärare. I rapporten finns också ett avsnitt om utvecklingen av arbetet med att bygga hållbara strukturer för validering i regionerna.

Från och med 2024 har branschvalideringar genomförda av Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (TYA) tillkommit i statistiken. Det ökade underlaget innebär ökad kunskap och en markant ökning av det totala antalet räknade valideringar jämfört med 2023 (7002). TYA redovisade 16 025 branschvalideringar förra året vilket gör att det totalt genomfördes 22 828 valideringar under 2024. Utan dessa valideringar skulle antalet validering inom övriga yrkesområden varit färre 2024 än för 2023.

Under 2024 fanns det 111 yrkesområden/yrkesroller där individer kunde genomföra validering i branschernas regi. Antalet kvalifikationer med beslut om nivå enligt den svenska referensramen för kvalifikationer och livslångt lärande (SeQF) fortsätter att öka. Mot slutet av 2024 hade 113 icke-formella kvalifikationer ett aktuellt nivåbeslut fattat av Myndigheten för yrkeshögskolan.

Arbetsförmedlingen genomförde 258 anvisningar 2024, vilket är i nivå med föregående år. Det var 249 individer som anvisades till validering.

Från och med 2024 gäller en ny beräkningsmetod för statistiken inom kommunal vuxenutbildning då enbart inrapporterade valideringar inkluderas i statistiken. Eftersom validering kan utföras på flera sätt, till exempel inom ramen för en orienteringskurs eller en specifik nationell kurs, redovisas i rapporten andelen elever som har en registrerad validering i någon kurs. Andelen huvudmän som validerat har minskat från 33 procent under 2023 till 30 procent under 2024.

Av de sökande till yrkeshögskolans program 2024 bedömdes cirka 9 800 behöriga utifrån reell kompetens¹, vilket motsvarade 13 procent av samtliga behöriga sökande. Detta var i nivå med tidigare år då andelen varierat mellan 12 och 15 procent sedan 2016. Inom yrkeshögskolan har andelen (3,5 procent) studerande som kunnat tillgodoräkna sig minst en kurs minskat något 2024. Andelen för 2024 är dock den näst högsta siffran för perioden 2016–2024.

Myndigheten för yrkeshögskolan har sedan YH-flex² blev permanent 2023 ökat antalet beviljade platser från 612 (2023) till 1001 (2024). Även de nyttjade platserna har ökat från 428 (2023) till 548 (2024) platser.

¹ I statistiken avser det att den sökande antingen bedömts ha grundläggande behörighet genom annan utbildning än formell utbildning eller genom erfarenhet (3 kap.1 § punkt 4 YHF), eller bedömts behörig genom den så kallade 20-procentsregeln som innebär att en sökande anses kunna tillgodogöra sig utbildningen och utöva yrket utan att vara formellt behörig (3 kap. 4 § YHF).

² YH-flex är till för dem med redan förvärvade yrkeskunskaper som motsvarar en betydande del av en yrkeshögskoleutbildning. YH-flex genomförs med en särskild statsbidragsmodell. En YH-flexplats genomförs mot befintlig utbildningsplan men med ett individualiserat genomförande i två delar: Den första delen innebär att den studerandes reella kompetens (kunskaper, färdigheter och kompetenser) bedöms (till exempel genom en

Antalet personer som validerats som kontakttolk har senaste åren sjunkit och 2024 fick 26 personer utbildningsbevis via validering. Antal personer som får ett sådant, påverkas av hur många verksamma tolkar som saknar fullständig grundutbildning och därmed kan vara aktuella för validering.

UHR samordnar lärosätenas validering av yrkeskunskaper vid antagning till yrkeslärarprogrammet. Sammantaget utfördes 1 281 valideringar för antagning under 2024, vilket är en marginell ökning jämfört med 2023 då det genomfördes 1 209 valideringar.

Arbetet med att bygga hållbara strukturer för validering fortsatte i landets regioner under 2024 genom de 16 utvecklingsprojekt som genomfördes i 20 regioner. Gemensamt för projekten är att stärka valideringens koppling till det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Tillväxtverket har upphandlat utvärderingar av genomförandet. Ramboll har genomfört tre utvärderingar varav den sista under hösten 2024 kan jämföras med en mätning av läget vid starten av projekten.

Den senaste utvärderingen visar att regionerna generellt har tagit en mer aktiv roll som samordnare och organisatör av samverkan kring validering. Kunskapen om validering ökar bland länets aktörer och inte minst uppfattas regionens faciliterande och mäklande roll som allt tydligare. Utvecklingen bland regionerna är dock varierande och många regioner arbetar fortfarande med att göra strukturerna för validering långsiktigt hållbara.

Utvecklingen inom valideringsområdet de senaste åren till och med 2024 har ökat möjligheterna och tillgången till valideringsinsatser. Utvecklingen har bland annat inneburit att de nationellt ansvariga myndigheterna har ett kontinuerligt samarbete och regionerna har i högre grad utvecklat regionala strukturer för validering. Sedan slutet av 2024 finns en grundläggande webbutbildning för alla som arbetar med validering oavsett utbildningsform eller branschsektor. Flera utbildningsformer har en finansiering för genomförandet av validering på plats.

validering) som ett underlag för att tillgodoräkna betydande del av utbildningen. Den andra delen består av en individuellt anpassad kompletterande utbildning för att nå examen.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	4
1 Inledning och syfte	6
1.1 Syfte med uppföljningsrapporten	6
1.2 Rapportens innehåll och disposition.....	6
2 Validering i Sverige	7
2.1 Det decentraliserade valideringssystemet.....	7
2.2 Arbetet med att samordna och främja validering.....	7
2.2.1 Utbildning för utförare av validering.....	8
2.3 Möjligheter till validering.....	8
2.3.1 Validering inom arbetslivet	8
2.3.2 Validering inom Arbetsförmedlingen	8
2.3.3 Validering inom kommunal vuxenutbildning	9
2.3.4 Validering inom yrkeshögskolan.....	10
2.3.5 Validering inom högre utbildning	10
3 Validering mot arbetslivets kvalifikationer	11
3.1 Genomförande av uppföljningen för icke-formella kvalifikationer och branschvalidering	11
3.2 Resultat av uppföljningen för branschvalidering.....	11
3.3 Statsbidrag för utveckling av branschvalidering	11
3.4 Beslut om kvalifikationer och vilka nivåer de motsvarar	12
3.5 Resultat av uppföljningen för icke-formella kvalifikationer	13
4 Arbetet med validering inom Arbetsförmedlingen	14
4.1 Upphandling av validering.....	14
4.2 Anvisningar till validering och deltagares etablering på arbetsmarknaden efter avslutat program	15
4.3 Främjandemedel för insatser inom validering för nyanlända.....	16
5 Kommunal vuxenutbildning och validering.....	17
5.1 Statistik inom kommunal vuxenutbildning	17
5.2 Validering inom kommunal vuxenutbildning	17
6 Yrkeshögskolan.....	18
6.1 Behörighet till program inom yrkeshögskolan utifrån reell kompetens	18
6.1.1 Examensgrad för studerande antagna på reell kompetens	19
6.2 Tillgodosäkranden i program inom yrkeshögskolan	19
6.2.1 Antal och andel studerande med minst en tillgodosäkrad kurs	20
6.2.2 Andel studerande med minst en tillgodosäkrad kurs i yrkeshögskolans fem största utbildningsområden	21
6.2.3 Andel av utbildningen som studerande har tillgodosäkrat.....	22
6.3 YH-flex	22
6.3.1 Beviljade och nyttjade platser 2020–2024.....	23
6.3.2 YH-flex kan leda till fler examinerade för samma statsbidrag.....	25
7 Kontaktutbildning	26
8 Universitet och högskolor	27
8.1 UHR samordnar validering av yrkeskunskaper vid antagning till yrkeslära­rprogrammet.....	27

9	Arbetet med hållbara strukturer för validering inom regionerna	28
9.1	Uppdrag – hållbara strukturer för validering på regional nivå.....	28
9.2	Utveckling av regionala strukturer för validering	28
10	Sammanfattande slutsatser.....	30
11	Referenser	32

Bilaga 1. Uppföljning av icke-formella kvalifikationer och branschvalidering 2024

1 Inledning och syfte

1.1 Syfte med uppföljningsrapporten

Valideringsdelegationen, som arbetade med att följa och stödja arbetet med validering nationellt från 2015 till 2019, tog fram några lägesbeskrivningar varav den sista publicerades i maj 2019.³ Mellan åren 2020–2024 genomfördes uppföljningen av arbetsgruppen för validering, som ingick i myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande (MSV)⁴. Årets rapport är framtagen av Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) med stöd av Arbetsförmedlingen, Skolverket och Tillväxtverket. Universitets- och högskolerådet har lämnat uppgifter om arbetet med validering av de som antogs till yrkeslärarutbildningen 2024. Det är den femte rapporten sedan Valideringsdelegationen och gör det möjligt att följa utvecklingen under ett flertal år.

Rapporten speglar utvecklingen inom validering i arbetslivet (validering i branschernas regi samt Arbetsförmedlingen), inom kommunal vuxenutbildning, yrkeshögskolan samt arbetet med validering inom regionerna.

1.2 Rapportens innehåll och disposition

Årets rapport ger inledningsvis en beskrivning av valideringsområdet och vilka möjligheter som finns till validering inom arbetslivet och utbildningssektorn. Därefter redovisas resultaten av 2024 års uppföljning inom branschvalidering samt Arbetsförmedlingens arbete med validering. Detta följs av resultat från uppföljningen av validering inom kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskolan (bedömning av reell kompetens). Utvecklingen inom den högre utbildningen begränsas även i år till validering av yrkeskunskaper i antagning till yrkeslärarprogrammet. I rapporten redovisas också utvecklingen av regionernas arbete med att bygga hållbara strukturer för validering.

I årets rapport redovisas en fördjupad uppföljning av arbetet med kvalifikationer. Myndigheten för yrkeshögskolan har för första gången följt upp hur många kvalifikationsbevis som utfärdats till enskilda individer. Under 2024 utfärdades 6 312 kvalifikationsbevis för de icke-formella kvalifikationer som har beslut om nivå i den svenska referensramen för kvalifikationer och livslångt lärande (SeQF). För mer information se kapitel 3.5.

Myndigheten har även utökat uppföljningen och därmed möjligheten att analysera uppgifter om examensgraden för studerande på program inom yrkeshögskolan (YH). Examensgraden jämfördes mellan de som antagits till YH-utbildningen baserat på reell kompetens och övriga studerande. Resultaten visade att examensgraden var lägre bland de som antagits baserat på reell kompetens men det går inte utifrån det underlag som myndigheten analyserat att dra några större slutsatser över vad skillnaden i examensgrad beror på. Mer information om detta finns i kapitel 6.1.1.

³ Valideringsdelegationen. 2019. Läge och utveckling av validering – årlig redovisning, maj 2019.

⁴ <https://www.myh.se/myndighetssamverkan> (hämtad 2025-07-03).

2 Validering i Sverige

2.1 Det decentraliserade valideringssystemet

Det svenska valideringssystemet är decentraliserat och regleras olika utifrån vilken utbildningsnivå, utbildningsform eller sektor det gäller. Systemet är också dualt på så vis att validering genomförs både inom det formella utbildningssystemet och inom arbetslivets olika yrkesområden. Det finns många aktörer och utförare som utifrån sina sammanhang använder olika verktyg och metoder för att utforma och genomföra validering.

Valideringsförordningen⁵ syftar till att skapa ett mer sammanhållet och enhetligt nationellt system för validering. Förordningen har fem paragrafer och innehåller

- definitioner av begrepp och vad en valideringsprocess ska innehålla
- bestämmelser för vad en validering ska kunna leda till i form av kvalifikationer som har ett beslut om nivå enligt den svenska referensramen för kvalifikationer (SeQF).⁶

Det finns en koppling mellan valideringsförordningen och andra regelverk som styr validering. I bestämmelsen om tillgodoräknanden i yrkeshögskoleförordningen⁷ finns hänvisning till Valideringsförordningen genom skrivelsen "den studerande kan inför tillgodoräknande erbjudas validering enligt valideringsförordningen (2022:1549)." I paragraf 13 i förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program finns kopplingen genom skrivningen "Det får göras en validering enligt valideringsförordningen (2022:1549) av en arbetssökandes kunnskap." Det finns ingen hänvisning till valideringsförordningen i reglering för kommunal vuxenutbildning eller i de lagar och förordningar som styr den högre utbildningen. Däremot är definitionen av validering densamma i Skollagen⁸ som i valideringsförordningen.

2.2 Arbetet med att samordna och främja validering

Arbetet med att samordna och främja validering är uppdelat på flera myndigheter och uppgifterna ser olika ut för respektive myndighet.

Myndigheten för yrkeshögskolan har till uppgift följa och stödja utvecklingen inom valideringsområdet nationellt och regionalt. Myndigheten ska sprida kunskap och information om validering och bidra till en långsiktig kunskapsuppbyggnad för utförare av validering. Uppgiften enligt instruktionen innebär även att sammanställa, analysera och redovisa resultat av uppföljning och utvärdering inom valideringsområdet.⁹ Myndigheten har även uppgiften att främja användningen och utvecklingen av validering inom de utbildningar som myndigheten ansvarar för samt att stödja branscherna i deras arbete med att utveckla och kvalitetssäkra samt informera om modeller för validering.¹⁰ Myndigheten har också ett övergripande ansvar för den svenska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (SeQF) och är utsedd av regeringen att vara nationell samordningspunkt för den europeiska referensramen (EQF).¹¹ På EU-nivå är det den rådgivande gruppen för EQF som även ansvarar för att följa upp rådets rekommendation om validering av icke-formellt och informellt lärande.¹²

⁵ Valideringsförordning (2022:1549).

⁶ Regeringskansliet. 2022. Pressmeddelande: Ökad enhetlighet ska förbättra möjligheterna till validering, 2022-11-28. <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/11/okad-enhetlighet-ska-forbatta-mojligheterna-till-validering/> (hämtad 2024-07-03).

⁷ Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan.

⁸ Skollag (2010:800) | Sveriges riksdag ([riksdagen.se](https://www.riksdagen.se)) 20 kap. §42.

⁹ Förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ibid.

¹² Register of Commission expert groups and other similar entities.

I Skolverkets instruktion §18 framgår att myndigheten har i uppgift att främja användningen och utvecklingen av validering inom kommunal vuxenutbildning. I regleringsbrevet för 2022¹³ fick Skolverket i uppdrag att följa upp utvecklingen av kartläggning, validering samt kompletterande utbildning. Utöver en statistisk analys av valideringar för åren 2023–2024, kommer Skolverket att undersöka hur förändringen i skollagen avseende inledande kartläggning och validering tillämpas i kommunerna. Skolverket ska även undersöka hur kommunerna uppfattar de förtydliganden som gjorts avseende definitionen av validering. Andra frågeställningar som uppföljningen belyser är relationen mellan validering och prövning, vilka hinder kommunerna ser i att öka antalet valideringar samt om validering med eventuell kompletterande utbildning leder till kortare studietid. Uppdraget ska slutredovisas den 25 oktober 2025.

Universitets- och högskolerådet (UHR) har uppgiften att främja validering inom högre utbildning inskrivet i sin instruktion under 14§.¹⁴ UHR har ett regeringsuppdrag att samordna lärosätenas arbete med validering av yrkeskunskaper i antagning till yrkeslära­r­pro­gram­met.¹⁵

2.2.1 Utbildning för utförare av validering

Myndigheten för yrkeshögskolan och Skolverket tog under 2024 fram en webbutbildning i validering. Den lanserades i slutet av november 2024 och under den första månaden hade 431 personer registrerat sig på utbildningen. Webbutbildningen riktar sig till de som arbetar med validering i sin yrkesroll. Syftet är att öka kunskapen om den validering som genomförs inom både utbildningsväsendet och arbetslivet. Skolverket har även fortsatt erbjudit högskolekursen *Validering i teori och praktik* om 7,5 högskolepoäng vid Linköpings universitet. Högskolekursen är en påbyggnadsutbildning på webbutbildningen.

2.3 Möjligheter till validering

2.3.1 Validering inom arbetslivet

Branschvalidering är validering av individers kompetens som genomförs i branschernas regi. I några fall är den integrerad i formell utbildning, till exempel inom den kommunala vuxenutbildningen, men saknar ofta koppling till det formella utbildningssystemet. Branschvalideringens legitimitet utgår från ett mandat från branschens verksamheter och företag och har ett nationellt erkännande. En branschmodell kan omfatta en eller flera yrkesområden och yrkesroller och leda till en kvalifikation som omfattas av ett beslut om nivå enligt SeQF. Det är branscherna som äger och ansvarar för sina valideringsmodeller.

Det är branschernas krav på yrkeskompetens som är fokus för branschvalidering, det vill säga sådan kompetens som efterfrågas i arbetslivet och som gör individen anställningsbar inom ett yrkesområde eller i en yrkesroll. Företag och verksamheter kan använda branschvalidering internt för att effektivisera sin kompetensförsörjning.¹⁶

2.3.2 Validering inom Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingens arbete med validering regleras i 13§ förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program. Den som är arbetslös eller riskerar att bli arbetslös och är arbetssökande på Arbetsförmedlingen kan anvisas till validering, från den dag han

¹³ Regeringen, Utbildningsdepartementet. 2021. Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Statens skolverk.

¹⁴ Förordning om ändring i förordningen (2012:811) med instruktion för Universitets- och högskolerådet.

¹⁵ Regeringen, Utbildningsdepartementet. 2016. Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Universitets- och högskolerådet. U2016/03725/UH.

¹⁶ Myndigheten för yrkeshögskolan. 2024. Vägledning för branschvalidering av yrkeskompetens. <https://www.myh.se/validering-och-seqf/for-dig-som-arbetar-med-validering-och-branschvalidering/branschvalidering/riktlinjer> (hämtad 2024-08-20).

eller hon fyller 25 år. Kravet på att den arbetssökande ska ha fyllt 25 år gäller inte den som

- är ung och har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- fyllt 18 år och står långt från arbetsmarknaden på grund av särskilda skäl
- omfattas av lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare
- deltar i jobb- och utvecklingsgarantin.

Den som tar del av insatsen har möjlighet till aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning. Ersättningen beräknas, beslutas och betalas ut av Försäkringskassan.

Validering inom Arbetsförmedlingen kan användas i anslutning till andra insatser, till exempel praktik, yrkessvenska eller arbetsmarknadsutbildning. Validering kan på så sätt bidra till ett mer effektivt nyttjande av insatser för att förkorta individens tid i arbetslöshet.

Programmet innehåller insatser som är korta och tydligt inriktade, som genom intervjuer, tester och arbetsprover möjliggör att en persons kunnande prövas mot jobbkraven i ett yrke/yrkesområde eller mot kunskapskraven i en utbildning. Validering är ett viktigt instrument för att bredda anställningsbarheten hos arbetssökande. Identifiering av överförbara färdigheter kan bidra till att en arbetssökande kan uppvisa en mer flexibel kompetensprofil.

Arbetsförmedlaren bedömer utifrån den arbetssökandes inledande kompetenskartläggning om validering är en lämplig insats och fastställer valideringssyftet.¹⁷ En anvisning till programmet får endast göras om den framstår som lämplig både för den enskilde och ur ett övergripande arbetsmarknadspolitiskt perspektiv.¹⁸

Eventuella behov av särskilt stöd under valideringen ska uppmärksammas och tillgodoses i den mån som det är arbetsmarknadspolitiskt motiverat (till exempel behov av teckenspråkstolk). Det är särskilt viktigt att valideringsresultatet, vid behov, kan följas av andra relevanta insatser för att individen ska uppnå de kompetenser som krävs för ett yrke.

Resultatet av en validering i Arbetsförmedlingens regi ska utmynna i antingen ett kartläggningsutlåtande med rekommendation till fortsatt planering med andra insatser, ett kompetensintyg med ett kompletteringsutlåtande eller ett kompetensbevis.

2.3.3 Validering inom kommunal vuxenutbildning

Kommunal vuxenutbildning (komvux) ska stödja och stimulera vuxna i sitt lärande. Utbildningen ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning och den ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. Komvux anordnas i form av kurser på grundläggande och gymnasial nivå, i svenska för invandrare (sfi) samt som särskild utbildning på grundläggande och gymnasial nivå.

Den 1 januari 2023 trädde lagändringar i kraft som rör inledande kartläggning och validering inom komvux. Syftet med förändringen var att validering i högre utsträckning ska stödja individers omställning i arbetslivet och möta arbetsmarknadens behov.

Förändringarna innebär i korthet följande:

- Det infördes en skyldighet för hemkommunen att se till att den som vill få sitt kunnande kartlagt inför utbildning eller prövning inom komvux erbjuds en inledande kartläggning.

¹⁷ Till exempel för att kvalitetssäkra den arbetssökandes kompetens, förkorta en utbildning eller tiden för att bli kvalificerad för ett arbete eller för att underlätta individens omställning på arbetsmarknaden (identifiera vilka kompetenser som kan vara överförbara till andra yrkesområden).

¹⁸ 5 a § Förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

- Det infördes en skyldighet för huvudmannen för komvux att se till att en elev som behöver validering erbjuds det.
- Begreppet validering fick en tydligare definition.
- Det förtydligades vad som krävs i fråga om dokumentation efter en validering.
- Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter om validering av en persons kunnande.

2.3.4 Validering inom yrkeshögskolan

Inom yrkeshögskolan är det möjligt att få sin reella kompetens (sedan 1 januari 2023 används begreppet kunnande i valideringsförordningen) bedömd både för tillträde (behörighet) till utbildningarna och för att få ett tillgodoräknande. Det är utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan som genomför bedömningen, både för behörighet och för tillgodoräknande. Det går inte med säkerhet att säga något om hur många av dessa bedömningar som är en regelrätt validering eller någon annan form av bedömning, till exempel tillgodoräknanden av rent administrativ karaktär som till exempel vid återkomst till studier efter ett studieuppehåll.

Inom yrkeshögskolan är en sökande behörig om han eller hon har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen enligt förordning (2009:130) om yrkeshögskolan, 3 kap, nedan kallad YHF. Utbildningsanordnarna måste definiera vad som är nödvändigt för att den sökande ska ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Reell kompetens ska alltid bedömas om en (YHF 3 kap, 1–3 §§)

- sökande inte har en gymnasieexamen eller kan visa intyg från motsvarande utbildning
- sökande inte uppfyller utbildningens särskilda förkunskapskrav i form av kunskaper från en eller flera kurser i gymnasieskolans nationella program eller motsvarande kunskaper.

Det finns ytterligare en möjlighet att genom § 4 behörighetsförklara sökande som inte uppfyller behörighetskraven i 1–3 §§, men som ändå bedöms kunna tillgodogöra sig utbildningen och därefter utöva det yrke som utbildningen förbereder för (den så kallade 20-procentsregeln).

Möjligheten för studerande i yrkeshögskolan att få ett tillgodoräknande baserat på reell kompetens har funnits sedan starten av utbildningsformen. Tillgodoräknande inom yrkeshögskolan regleras i YHF i 2 kap. 12 §:

En studerande ska för en del av utbildningen kunna få tillgodoräkna sig annan genomgången utbildning, om de kunskaper, färdigheter och kompetenser som den studerande åberopar är av sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak svarar mot den aktuella utbildningen. En studerande ska även kunna få tillgodoräkna sig motsvarande kunskaper, färdigheter och kompetenser som har förvärvats i yrkesverksamhet eller på annat sätt.

Den studerande kan inför tillgodoräknande erbjudas validering enligt valideringsförordningen (2022:1549).

En studerande kan få ett tillgodoräknande för alla typer av kurser på utbildningen, och betyg enligt hela betygsskalan ska kunna ges vid ett tillgodoräknande. Det är den specifika utbildningens ledningsgrupp som fattar beslut om tillgodoräknandet.

2.3.5 Validering inom högre utbildning

Inom universitet och högskola är det möjligt att få sin reella kompetens bedömd både för tillträde (behörighet) till utbildning och för att få ett tillgodoräknande. Det är respektive lärosäte som genomför bedömning både för behörighet och tillgodoräknande.

Enligt högskoleförordningen kan en sökande åberopa reell kompetens för behörighet till utbildning på grundnivå, avancerad nivå eller forskarnivå¹⁹.

Enligt högskoleförordningen kap.6, 7–8 §§²⁰ ska högskolor och universitet pröva kunskaper och färdigheter förvärvade i yrkesverksamhet eller annan utbildning för tillgodoräknande. En förändring i högskoleförordningen genomfördes i slutet av 2024 med syfte att förbättra möjligheten till tillgodoräknande inom högskolan genom ett förtydligande att samma princip för tillgodoräknande ska gälla oavsett vilka meriter en studerande åberopar.

3 Validering mot arbetslivets kvalifikationer

3.1 Genomförande av uppföljningen för icke-formella kvalifikationer och branschvalidering

Årets uppföljning utgår liksom tidigare år från uppgifter som Myndigheten för yrkeshögskolan hämtat in från företrädare för branscher och organisationer som förvaltar en branschmodell och genomför branschvalidering av yrkeskompetens. I förfrågningsunderlaget efterfrågade myndigheten uppgifter om bland annat vilka yrkesområden/yrkesroller valideringsmodellen omfattar, om dessa har ett nivåbeslut enligt SeQF, antalet genomförda valideringar och uppgifter om hur uppdelningen ser ut mellan könen i de fall som branschen kan ange detta.²¹ I år har uppföljningen även inkluderat frågor om antalet utfärdade bevis, utöver validering, och hur många valideringar som lett till bevis. Uppföljningen har samordnats med uppföljning av hur mycket de så kallade icke-formella kvalifikationerna med nivåbeslut enligt SeQF används. I bilaga 1 finns mer detaljerad statistik.

3.2 Resultat av uppföljningen för branschvalidering

Inkomna underlag visar att det under 2024 genomfördes 22 828 branschvalideringar varav det för 21 197 av dessa resulterade i någon form av yrkesbevis.²² Den markanta ökningen jämfört med tidigare år kan förklaras med att statistiken nu även inkluderar siffror från Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (TYA) vilka stod för 16 025 branschvalideringar. Det innebär att årets statistik inte är jämförbar med tidigare år. Utan TYA:s valideringar för 2024 skulle antalet validering varit färre än för 2023. Det är som tidigare år yrkesroller inom industrin, vård och omsorg samt städ som flest valideringar genomförs mot. För sammanställning av samtlig inkommen statistik se bilaga 1.

Tabell 1. Antalet branschvalidering fördelat 2020–2024.

	2020	2021	2022	2023	2024
Antal valideringar	3 628	5 625	6 272	7 002	22 828

3.3 Statsbidrag för utveckling av branschvalidering

Myndigheten för yrkeshögskolan har sedan 2020 i uppdrag att administrera ett statsbidrag för utveckling av kvalifikationer i arbetslivet och branschmodeller för validering. Årligen avsätts 10 miljoner kronor för utvecklingsinsatser som kan vara upp till

¹⁹ Högskoleförordningen (1993:100), 7 kap. 4, 5, 8, 25, 28–31 §§.

²⁰ Högskoleförordningen (1993:100, 6 kap. 7–8 §§.

²¹ Myndigheten för yrkeshögskolan. 2024. Årlig uppföljning av branschmodeller 2024, dnr: MYH 2024/2150.

²² Antalet utgörs av yrkesbevis, certifikat och kvalifikationsbevis oavsett om de har beslut om nivå enligt den svenska referensramen för kvalifikationer och livslångt lärande (SeQF).

två år.²³ Endast arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer får ansöka om bidrag gemensamt. År 2024 beviljades medel för tio olika utvecklingsprojekt ²⁴

Almega Serviceföretagen/ Servicebranschens yrkesnämnd för revidering av befintlig branschmodell, utveckling och relevanssäkring av kompetenser inom städ och hemservice.

Arbio AB beviljades ett projekt för utveckling av kompetensmatriser och kvalifikationsbeskrivningar för djurvårdare samt ett för revidering av modell för CNC-operatörer och hyvlare.

Byggbranschens yrkesnämnd för utveckling av valideringsmodellen med yrkena väg- och anläggningsarbetare, golvläggare, ställningsarbetare samt revidering av branschmodellen för yrkena trä- och betongarbetare, murare och plattsättare samt valideringsmodell för yrket anläggningsmaskinförare.

Fastighetsbranschens utbildningsnämnd för framtagning av komplett validering och kvalifikation för yrkesrollen drift- och fastighetstekniker.

Industriarbetsgivarna i Sverige service AB för utveckling av kvalifikationer och valideringsverktyg för motståndssvetsoperatörer och operatör för robotiserad motståndssvetsning samt revidering av befintlig kompetensstandard för låssmedsyren.

Sobona AB för utveckling av kvalifikationer inom ÅVC, museiverksamhet, parkering, el- och ledningsnät.

Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd för utveckling av kvalifikationer för tre maskinspecialiseringar inom anläggning och fyra truckspecialiseringar.

Yrkesnämnd för film och TV för utveckling av nya kvalifikationer inom film och TV, kostymör, maskör, ljussättare, produktionskoordinator, live scripta, studioman, studiofotograf/ENG fotograf, ENG-ljudtekniker och bildproducent.

3.4 Beslut om kvalifikationer och vilka nivåer de motsvarar

Aktörer som ansvarar för att fastställa en kvalifikations innehåll kan ansöka hos myndigheten om att få ett beslut om vilken nivå en kvalifikation motsvarar i den nationella referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (SeQF). Möjligheten att ansöka omfattar alla kvalifikationer som inte redan har ett beslut om nivå som regeringen har fattat.²⁵ Sådana aktörer kan exempelvis vara en branschorganisation, yrkesnämnd eller utbildare inom folkbildningen.²⁶

Under 2024 kom totalt 22 ansökningar om nivåbeslut för kvalifikationer in till myndigheten. Av dessa var det en ansökning som avsåg kvalifikation där ansvarig organisation ansökt på nytt inom 18 månader och där någon ny ansökningsavgift inte ska betalas.²⁷

Under 2024 har myndigheten beslutat om nivå för 34 kvalifikationer. I dessa beslut omfattas även ansökningar som inkom i slutet av 2023. Vid 2024 års slut fanns totalt 113 beslut om vilken nivå en kvalifikation motsvarar.²⁸

²³ Förordning om statsbidrag för utveckling av branschvalidering, SFS 2020:268.

²⁴ Myndigheten för yrkeshögskolan. Ansökningsomgång för utveckling av branschvalidering 2024 (samlingsärende).

²⁵ Kvalifikationer som regeringen fattat beslut om finns här: Kvalifikationer från det formella utbildningssystemet - Myndigheten för yrkeshögskolan (myh.se).

²⁶ Myndigheten för yrkeshögskolan. 2023. *Årsredovisning 2023*. Årsredovisning 2023 Myndigheten för yrkeshögskolan (myh.se) (hämtad 2024-07-03).

²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid.

Tabell 2. Kvalifikation som myndigheten beslutat om efter beslutsår, 2019–2024.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ansökningar	24	9	32	42	42	22
Nivåbeslut	0	4	11	26	33	34

I tabell 3 visas de aktuella kvalifikationerna och vilken nivå de motsvarar. Vid utgången av 2024 fanns det kvalifikation på nivå 2, 3, 4, 5 och 6. Det finns flest kvalifikation som motsvarar nivå 4 (54) följt av nivå 5 (45).

Tabell 3. Antal aktuella kvalifikation och vilka nivåer de motsvarar vid utgången av 2024.

SeQF-nivå	1	2	3	4	5	6	7	8
Antal	0	2	6	54	45	6	0	0

3.5 Resultat av uppföljningen för icke-formella kvalifikationer

Under året har Myndigheten för yrkeshögskolan för första gången följt upp hur mycket de icke-formella kvalifikationerna används, alltså hur många kvalifikationsbevis som utfärdats till enskilda individer. Under 2024 utfärdades totalt 6 312²⁹ bevis för 67 av de 113 kvalifikation med beslut om nivå. I tabell 4 visas hur de 113 kvalifikationerna och antalet utfärdade bevis fördelar sig baserat på vilken typ av organisations som ansvarar för kvalifikationen. I bilaga 1 återfinns statistik per kvalifikation.

Tabell 4. Utfärdade kvalifikationsbevis per typ av ansvarig organisation.

Typ av organisation	Antal organisationer	Antal kvalifikation	Andel av totalt antal kvalifikation	Antal utfärdade kvalifikationsbevis 2024	Andel av totalt antal utfärdade bevis 2024
Bransch/yrkesnämnd	19	74	65,5 %	5 145	81,5 %
Folkhögskola	4	4	3,5 %	43	0,7 %
Lärosäten	1	1	0,9 %	12	0,2 %
Myndigheter	2	4	3,5 %	794	12,6 %
Privata/fristående utbildningsaktörer	5	26	23,0 %	270	4,3 %
Studieförbund	2	2	1,8 %	47	0,7 %
Övriga	2	2	1,8 %	1	0,0 %
Totalt	35	113		6 312	

²⁹ Tre av dessa kvalifikation har fått sitt nivåbeslut i augusti 2024, men uppgifterna avser hela året, och inkluderar därmed bevis som utfärdades innan det formella nivåbeslutet.

4 Arbetet med validering inom Arbetsförmedlingen

4.1 Upphandling av validering

Validering upphandlas enligt Lagen (2008:962) om valfrietssystem (LOV). Vid upphandlingen enligt LOV kan flera leverantörer ansluta sig till valfrietssystemet. Valfrietssystemet ger leverantörerna möjlighet att kontinuerligt ansluta sig eller stiga av som leverantör, och ger den enskilde individen möjlighet att välja den leverantör som ska utföra tjänsten.

Arbetsförmedlingen upphandlar bland annat valideringar som är framtagna enligt branschernas yrkes- och kompetenskrav. För de yrkesområden som saknar en nationell branschmodell ska valideringen genomföras mot innehåll och kunskapskrav i utbildningsväsendets kurs- och ämnesplaner.

Utbudet av validering som Arbetsförmedlingen tillhandahåller kan variera mellan olika regioner beroende på vilka leverantörer i vilka regioner som ansöker om att delta.

Deltagaren väljer själv bland de leverantörer som Arbetsförmedlingen har avtal med. Vid validering finns det möjligheter för den arbetssökande att få programresor beviljade till den ort där valideringen äger rum, om motsvarande inte finns på hemorten.

Arbetsförmedlingen upphandlar validering inom yrkesområden som generellt har en hög efterfrågan på arbetskraft med rätt kompetens, yrkesområden där det råder brist på arbetskraft samt yrkesområden med koppling till arbetsmarknadsutbildningar.

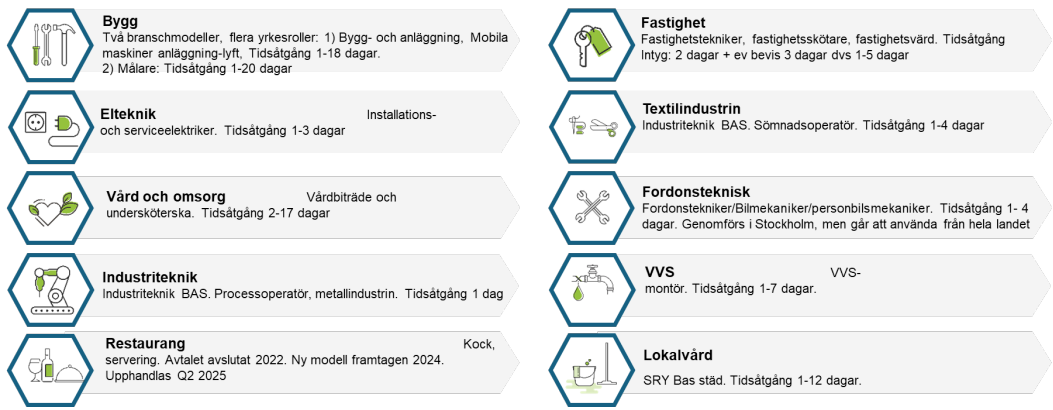
Upphandling av enstaka valideringsplats är möjlig om valideringsmodellen inte finns inom befintligt valfrietssystem. Vad gäller övrigt identifierade behov av kompetensbedömning (till exempel för en arbetssökande som har avslutat sin utbildning med en examen, men saknar delar av eller alla dokument som visar det), kan dessa personer hänvisas till andra insatser för att få sin kompetens/utbildning bedömd eller validerad, till exempel Universitets- och högskolerådet, Skolverket eller Socialstyrelsen.

Under 2024 fanns avtal inom bygg och anläggning, mobila maskiner samt måleriområdet. Andra yrkesområden med avtal är fastighet, elteknik, vård och omsorg, textilindustri BAS, industriteknik BAS, vvs-montör, fordonsteknik samt lokalvård (SRY BAS). Totalt finns det upphandlade avtal för 40 yrkesroller. Utöver dessa fanns det en modell för skogsmaskinförare (SSV – svensk skogsvalidering) upphandlad och publicerad. Tillgången till leverantörer ser olika ut i landet.³⁰

³⁰ Hitta validering – Arbetsförmedlingen.

Figur 1. Aktuella yrkesområden med upphandlade avtal per den 2024-12-31.

Aktuella valideringar av yrkeskompetens

4.2 Anvisningar till validering och deltagares etablering på arbetsmarknaden efter avslutat program

Tabell 5 visar antalet anvisningar till validering från 2022 till 2024. Antalet anvisningar har varit på en relativt låg nivå de senaste tre åren. De visar dock en försiktig ökning under 2023 och 2024 när det gäller antal unika individer. Andelen deltagare i arbete efter avslutat program redovisas i tabell 6 och visar att andelen i arbete efter avslutat program har ökat något under 2024 (kvinnors andel har ökat och ligger 2024 på 39 procent) i jämförelse med 2023.

Tabell 5. Antal anvisningar till validering 2022 och fram 2024.

År	Antal unika individer	Antal anvisningar*
2022	183	206
2023	231	260
2024	249	258

*Antalet anvisningar är fler än antalet individer och kan bero på att individen bytt leverantör eller blivit anvisad till annan validering. Källa: Arbetsförmedlingens datalager.

Tabell 6. Andel av deltagare (16–64 år) i arbete 90 dagar efter avslutat program (procent) fördelat på kön och för samtliga deltagare.

År	Kvinnor	Män	Samtliga deltagare
2022	20 %	22 %	22 %
2023	24 %	19 %	20 %
2024	39 %	17 %	23 %

Källa: Arbetsförmedlingens datalager.

4.3 Främjandemedel för insatser inom validering för nyanlända

Arbetsförmedlingen har fått i uppdrag av regeringen att fördela statsbidrag för särskilda främjande- och utvecklingsinsatser i syfte att påskynda nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Ett statsbidrag finns att söka för arbetsmarknadens parter som hjälper till att skapa snabbare vägar in på arbetsmarknaden för vissa nyanlända invandrare eller en annan person utan erfarenhet av svenskt arbetsliv eller med begränsad sådan erfarenhet.

De som kan få statsbidraget beviljat är arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, branschorganisationer och partssammansatta organ på arbetsmarknaden (enskilda kommuner eller företag har inte behörighet att söka). Statsbidraget kan lämnas till arbetsmarknadens parter efter ansökan för exempelvis

- utveckling och främjande av yrkesinriktade mentorskapsprogram
- utveckling och främjande av branschernas metoder
- kompetenskartläggning och valideringsmodeller inom bristyrken
- utveckling och främjande av olika typer av språkstöd
- utbildningsmaterial samt andra språkstärkande insatser för målgruppen
- utveckling och främjande av nya verktyg och metoder
- andra lämpliga kommunikationsinsatser för att underlätta vägen in i branschen för nyanlända.

Exempel på insatser som fick statsbidrag relaterat till validering under 2024:

Almega vidareutvecklar material och verktyg för fördjupad kartläggning samt uppdaterar och anpassar lär- och valideringsmaterial som kan underlätta för nyanlända att få ett erkännande för den kompetens som krävs för anställningsbarhet inom olika stadsområden.

Konstnärscentrum Öst tar fram begrepp och identifierar baskunskaper inom branschen, identifierar kunskapsbehov och behov av validering samt utvecklar samverkan (mentorsprogram), mellan etablerade och nyanlända invandrare med inriktning på konstnärliga yrken.

Sobona fortsätter implementering av validering på företagsnivå utifrån framtagna nationella yrkesprofiler samt bedömningsplaner, reviderar checklistor/underlag för introduktionsplaner samt vidareutvecklar den digitala handledarutbildningen med kunskap kring validering. Dessutom implementerar och utvecklar man nationella yrkesprofiler samt erbjuder validering och andra verktyg för att bredda medlemsföretags rekrytering.

Proteko genomför aktiviteter riktade till olika aktörer och målgruppen, för att öka medvetenheten och kännedomen om textilindustrins behov och validering inom textil.

Svenska Badbranschen samverkar med regionala aktörer som kan agera och stödja olika aktiviteter som till exempel jobbspår, instruktionsutbildningar och validering. De vidareutvecklar även språkstöd i lär- och valideringsprogram mot de badspecifika modulerna inom grundläggande arbete inom bad.

Trädgårdsnärings Centrala Yrkeskommitté (TCYK) utvecklar kedjan med kartläggning av lärande och validering och arbetar för att öka spridningen och användning av validering. De tillhandahåller verktyg för att handleda, bedöma och synliggöra de nyanländas framsteg, erbjuda valideringsstöd samt stöd till yrkesbedömare med flera.

Byggbranschens yrkesnämnd tar fram en plattform för självskattning för att nyanlända och de som står utanför arbetsmarknaden snabbare ska komma in i byggbranschen. De etablerar testcenter som kan ta emot de som vill validera sig. De utbildar även fler

handledare/mentorer, utvecklar den webbaserade handledarutbildningen samt arbetar för att nivå placera BYN:s yrkeskvalifikationer enligt SeQF.

Glasbranschföreningen tar fram kompetensstandard inom branschen genom att beskriva yrkesroller och yrkesområden med både generella kompetenser och yrkesspecifika kompetenser, som kan bidra till en introduktion till glasbranschen.

Utbildningsrådet för hotell- och restauranger (UHR) reviderar valideringsmodell för servitriser och servitörer och tar fram ett språkstöd som en del av processen under valideringen. Det innebär bland annat att översätta kvalifikationerna och inkludera ett språkstöd i modellen i det digitala verktyget för bedömning.

5 Kommunal vuxenutbildning och validering

5.1 Statistik inom kommunal vuxenutbildning

Statistiken över elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning (komvux) ingår i Sveriges officiella statistik och avser här kalenderåren 2024. Skolverket begär in uppgifter från huvudmännen via Statistiska centralbyrån (SCB) två gånger per år.

Bakgrundsinformation om eleverna kommer från "Registret över totalbefolkningen" samt "Utbildningsregistret" hos SCB.

Totalt studerade 368 000 elever inom komvux under 2024. Det motsvarar 6 procent av befolkningen i åldern 20–64 år. Antalet elever ökade med 5 120 jämfört med 2023, en ökning med 1 procent. Ökningen beror främst på en elevökning i komvux på gymnasial nivå men även på att elever inom komvux som anpassad utbildning nu inkluderas i det totala elevantalet, vilket de inte gjort föregående år. Den största skolformsdelen är komvux på gymnasial nivå där totalt 228 000 elever studerade under 2024, en ökning med 4 procent jämfört med 2023. I komvux på grundläggande nivå studerade 66 400 elever under året vilket är 1 procent fler än 2023.

Mellan 2023 och 2024 har antalet elever på gymnasial nivå som läser yrkeskurser minskat med 2 procent, vilket är en minskning jämfört med det totala antalet elever på gymnasial nivå där elevantalet ökade. Antalet elever som läst ett yrkesområde på minst 400 poäng har minskat med 1 procent jämfört med 2023. El och energi, hotell och turism samt fordon och transport var de yrkesområden som ökade mest jämfört med 2023, medan försäljning och service, naturbruk samt barn och fritid minskade mest.

Totalt var det 26 400 elever som läste ett eller flera nationella yrkespaket och 17 700 elever som läste ett eller flera regionala yrkespaket under 2024. Antalet elever ökade med 1 procent för nationella yrkespaket och 4 procent för regionala yrkespaket jämfört med 2023.

5.2 Validering inom kommunal vuxenutbildning

I fråga om att kvalitetssäkra den statistik som inte är klassad som officiell statistik, så arbetar Skolverket kontinuerligt med kvaliteten i statistiken, oavsett om den är klassificerad som officiell statistik eller annan statistik. Det gäller alltså även för den statistik som rör validering, som inte är klassad som officiell statistik.

Från och med 2024 gäller en ny beräkningsmetod för statistiken om validering inom komvux då enbart inrapporterade valideringar inkluderas i statistiken om valideringar. Att ha varit inskriven på en orienteringskurs med syfte att ge tillfälle till validering räknas inte längre som en genomförd validering, eftersom detta inte behöver innebära att en validering har genomförts.

När det gäller validering är det svårare att uttrycka volymen som en andel av kursdeltagarna. Validering kan utföras på flera sätt, till exempel inom ramen för en

orienteringskurs eller en specifik nationell kurs. Därför redovisas här i stället andelen elever som har en registrerad validering i någon kurs.

Andelen huvudmän som validerat har minskat från 33 procent under 2023 till 30 procent under 2024. På grundläggande nivå var det 0,2 procent, 148 elever, som hade någon registrerad validering. På gymnasial nivå var andelen 1 procent, 2 050 elever, som hade någon registrerad validering.

6 Yrkeshögskolan

6.1 Behörighet till program inom yrkeshögskolan utifrån reell kompetens

Det finns flera sätt att bli behörig till en utbildning inom yrkeshögskolan. En sökande som saknar de formella meriterna för att vara behörig till utbildningen kan bedömas behörig utifrån reell kompetens.

Av de sökande till yrkeshögskolans program 2024 bedömdes cirka 9 800 behöriga utifrån reell kompetens³¹, vilket motsvarade 13 procent av samtliga behöriga sökande. Detta var i nivå med tidigare år då andelen varierat mellan 12 och 15 procent sedan 2016. Tidigare år var andelen som bedömdes behöriga utifrån reell kompetens något högre för män än för kvinnor. För 2024 var däremot andelen lika hög för båda könen (13 procent).³²

Tabell 7. Antal sökande som bedömts behöriga utifrån reell kompetens och andel av totala antalet behöriga sökande till program inom yrkeshögskolan, 2016–2024.

	Antal			Andel		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
2016	4 952	2 368	2 584	13 %	10 %	16 %
2017	5 194	2 756	2 438	13 %	12 %	15 %
2018	5 757	3 187	2 570	13 %	12 %	15 %
2019	7 880	4 358	3 522	15 %	14 %	16 %
2020	10 071	5 557	4 514	15 %	14 %	16 %
2021	10 083	5 929	4 154	14 %	14 %	15 %
2022	8 186	4 720	3 466	12 %	12 %	13 %
2023	8 865	4 960	3 905	13 %	12 %	13 %
2024	9 841	5 692	4 149	13 %	13 %	13 %

Källa: SCB

Hur stor andel av de behöriga sökande som behörighetsförklarats utifrån reell kompetens varierade mellan utbildningsområdena samt beroende på ålder och nationell bakgrund. Bland de fem stora utbildningsområdena var andelen som högst inom hälso- och

³¹ I statistiken avser det att den sökande antingen bedömts ha grundläggande behörighet genom annan utbildning än formell utbildning eller genom erfarenhet (3 kap.1 § punkt 4 YHF), eller bedömts behörig genom den så kallade 20-procentsregeln som innebär att en sökande anses kunna tillgodogöra sig utbildningen och utöva yrket utan att vara formellt behörig (3 kap. 4 § YHF).

³² Myndigheten för yrkeshögskolan. 2025. Statistisk årsrapport 2025.

sjukvård samt socialt arbete, där 19 procent behörighetsförklarats enligt reell kompetens 2024. Lägst andel var det inom samhällsbyggnad och byggteknik där 8 procent behörighetsförklarats enligt reell kompetens.³³

Äldre sökande hade i större utsträckning behörighetsförklarats enligt reell kompetens jämfört med yngre. Högst andel fanns i åldersgruppen 45 år eller äldre där 21 procent hade behörighetsförklarats utifrån reell kompetens 2024. Åldersgruppen 24 år och yngre hade lägst andel med 7 procent. Andelen som behörighetsförklarats enligt reell kompetens var högre bland utrikes födda (20 procent) jämfört med inrikes födda (10 procent).³⁴

Av de sökande som bedömdes behöriga utifrån reell kompetens var det 38 procent som antogs till och påbörjade studier på ett program under 2024. Det var en nedgång från 44 procent under 2023. I likhet med de flesta tidigare år var andelen som antogs och påbörjade studier något lägre bland de behöriga enligt reell kompetens än bland de behöriga som helhet.³⁵

Av samtliga som påbörjade ett yrkeshögskoleprogram 2024 hade 11 procent bedömts behöriga utifrån reell kompetens. Det var i likhet med de två föregående åren men något lägre än under perioden 2016–2021 då motsvarande andel varierade mellan 12 och 14 procent.

6.1.1 Examensgrad för studerande antagna på reell kompetens

Myndigheten för yrkeshögskolan har analyserat uppgifter från SCB om examensgraden för studerande på utbildningsomgångar med slutår 2021, 2022 och 2023. Uppgifterna var uppdelade med avseende på utbildningsområde och kön, och avser endast program inom yrkeshögskolan. Examensgraden jämfördes mellan de som antagits till YH-utbildningen baserat på reell kompetens och övriga studerande. Detta gjordes totalt samt efter utbildningsområde och kön.

Alla studerande på utbildningsomgångarna med slutår 2021–2023 har inte kunnat matchas mot SCB:s sökanderegister. Det finns därmed ett bortfall i uppgifterna som var 2 procent slutår 2021, 7 procent slutår 2022 och 1 procent slutår 2023.

Resultaten visade att examensgraden var lägre bland de som antagits baserat på reell kompetens, nämligen 63 procent för 2021, 61 procent för 2022 och 63 procent för 2023. Motsvarande examensgrad för de som inte antagits på reell kompetens var 72 procent (2021), 69 procent (2022) och 68 procent (2023).

Det går inte utifrån det underlag som myndigheten analyserat att dra några större slutsatser över vad skillnaden i examensgrad beror på. Det kan finnas flera faktorer som skiljer grupperna åt – antingen utbildningsrelaterade faktorer (till exempel studieform och utbildningsinriktning) eller individens bakgrundsfaktorer (till exempel ålder). För en djupare förståelse av sambandet mellan antagningsgrund och examensgrad behöver en sambandsanalys genomföras.

6.2 Tillgodoräknanden i program inom yrkeshögskolan

I detta avsnitt redovisas statistik för studerande på program inom yrkeshögskolan med minst en tillgodoräknad kurs utifrån utbildningens slutår. Data för tillgodoräknande är hämtade från det studiedokumentationssystem som Myndigheten för yrkeshögskolan tillhandahåller för utbildningsanordnare och gäller inrapporterade tillgodoräknanden för perioden 2016 till och med 2024. Statistikerna redovisas efter utbildningarnas slutår vilket innebär att tillgodoräknandet kan ha ägt rum tidigare än det år de redovisas för. I nedanstående avsnitt redovisas därför åren 2016–2024. Notera att statistiken enbart

³³ Myndigheten för yrkeshögskolan. 2025. Statistisk årsrapport 2025.

³⁴ Ibid.

³⁵ Ibid.

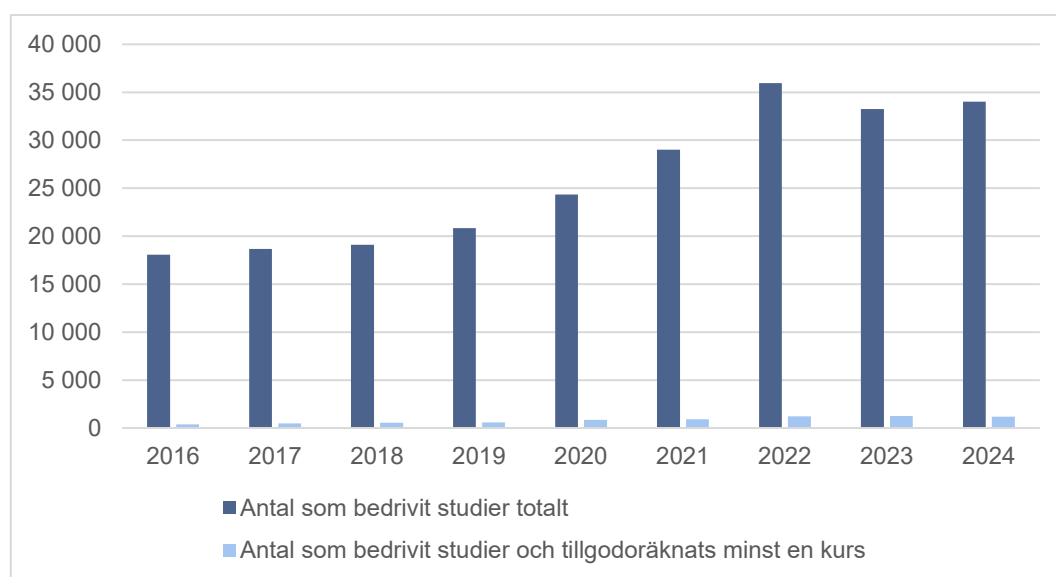
omfattar tillgodoräknanden av hela kurser, tillgodoräknande av enskilda läranderesultat ingår inte i den redovisade statistiken.

Det är viktigt att poängtera att statistiken inte avser unika individer utan en studerande kopplat till en utbildningsomgång. En studerande (individa) kan därför förekomma flera gånger i statistiken men då i olika utbildningsomgångar inom en och samma utbildning eller i olika utbildningar. En individ som varit på flera utbildningsomgångar (vid till exempel studieuppehåll) räknas en gång för varje aktuell utbildningsomgång.

6.2.1 Antal och andel studerande med minst en tillgodoräknad kurs

Antal studerande med minst en tillgodoräknad kurs har sjunkit från 1 246 studerande till 1 190 studerande mellan 2023 och 2024 (baserat på utbildningens slutår). Antalet studerande med minst en tillgodoräknad kurs har dock ökat varje år mellan 2016 och 2023. Samtidigt har antalet studerande i yrkeshögskolan ökat kraftigt de senaste åren och det är relativt få av de studerande som fått minst en kurs i sin utbildning tillgodoräknad.

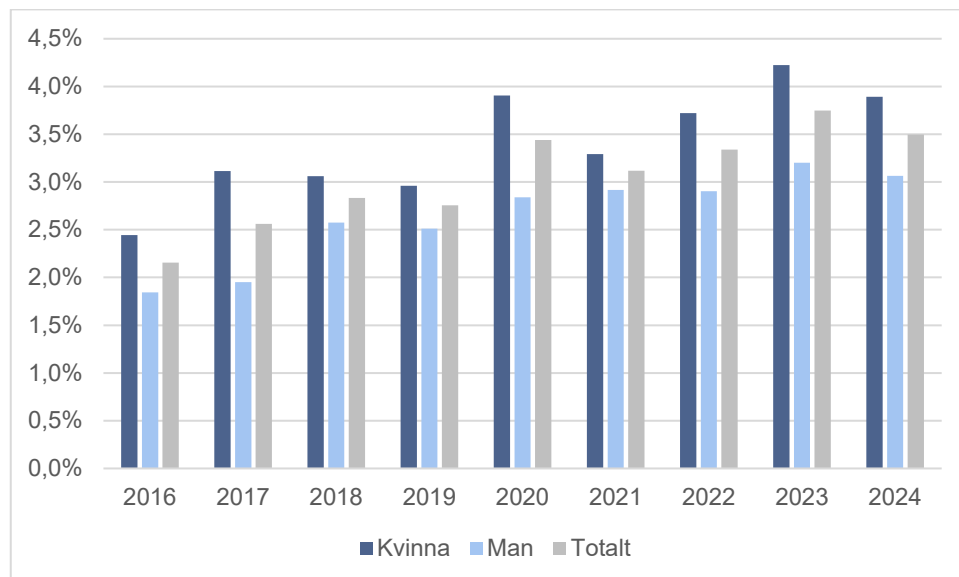
Diagram 1. Antalet studerande i program inom yrkeshögskolan med minst en tillgodoräknad kurs och det totala antalet studerande för respektive år 2016–2024 utifrån utbildningens slutår

Källa: Verksamhetsuppgifter från MYH (avstämt 2025-02-18).

Andelen studerande som fått ett tillgodoräknande är högre från 2020 och framåt än åren före 2020. Andelen studerande med minst en tillgodoräknad kurs varierade mellan 2,2 och 2,8 procent under perioden 2016–2019, för att under perioden 2020–2024 vara över 3 procent för samtliga år. Andelen studerande med ett tillgodoräknande har minskat något från 2023 (3,7 procent) till 2024 (3,5 procent). Dock är andelen den näst högsta för perioden 2016–2024. Sammantaget ser vi små förändringar i andel mellan åren 2020–2024. För samtliga år är det en större andel av kvinnorna än av männen som har minst en kurs tillgodoräknad.

Diagram 2. Andel studerande i program inom yrkeshögskolan med minst en tillgodoräknad kurs under åren 2016–2024 utifrån utbildningens slutår (fördelat på kön).

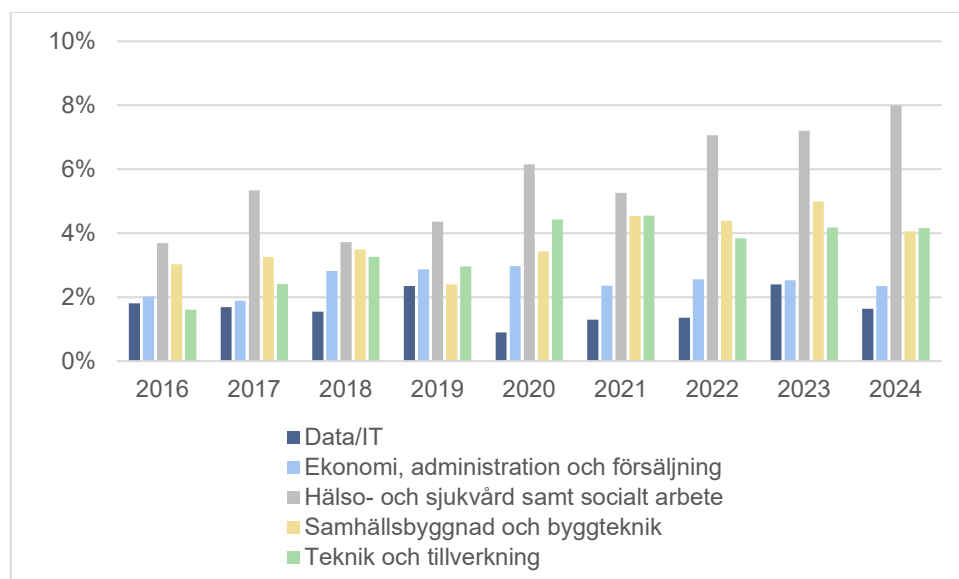

Källa: Verksamhetsuppgifter från MYH (avstämt 2025-02-18).

6.2.2 Andel studerande med minst en tillgodoräknad kurs i yrkeshögskolans fem största utbildningsområden

Andelen studerande med ett tillgodoräknande per utbildningsområde, med fokus på de fem största utbildningsområdena, visar att användningen av tillgodoräknanden varierar mellan utbildningsområdena. Högst andel studerande med tillgodoräknanden finns inom utbildningsområdet hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Inom området hade 8 procent av de studerande minst en tillgodoräknad kurs 2024, vilket kan jämföras med 3,5 procent för yrkeshögskoleprogrammen totalt.

Diagram 3. Andel studerande i program inom yrkeshögskolan med minst en tillgodoräknad kurs under åren 2016–2023 utifrån utbildningens slutår, i de fem största utbildningsområdena.

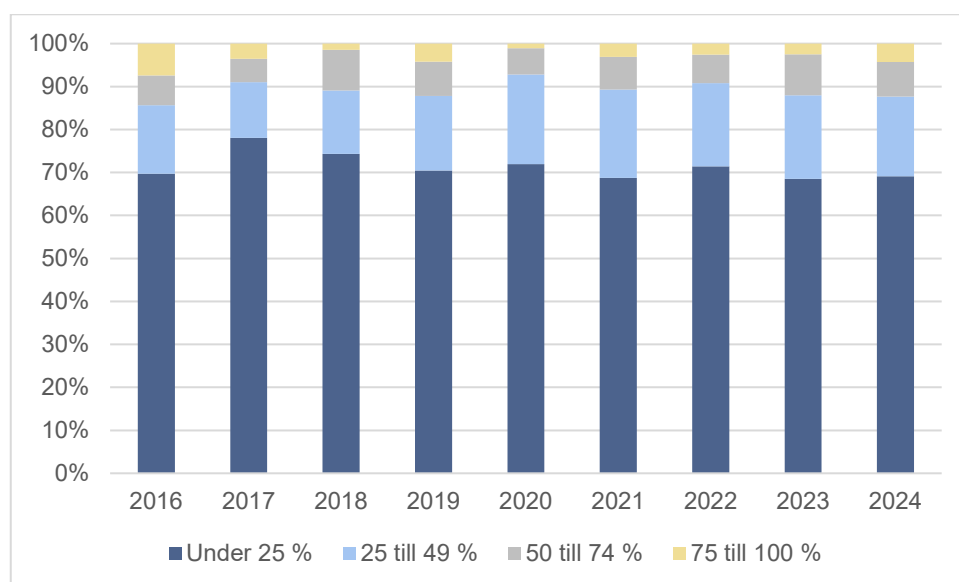

Källa: Verksamhetsuppgifter från MYH (avstämt 2025-02-18)

6.2.3 Andel av utbildningen som studerande har tillgodoräknat

Av de studerande som fått ett tillgodoräknande har det under perioden 2016–2023 varit 7–14 procent som fått tillgodoräkna mer än halva utbildningen (i antal poäng). Högst andel var det för slutår 2016 då det var 14 procent som tillgodoräknade mer än halva utbildningen. Det var 7 procent av de studerande med slutår 2016 som tillgodoräknade mer än 75 procent av utbildningen. För perioden 2017–2023 har motsvarande andel varierat mellan 1 och 4 procent. Av statistiken framgår att det är stor variation mellan åren och det finns ingen tydlig trend i utvecklingen. För utbildningar med slutår 2024 var det 4,3 procent av de studerande som tillgodoräknade mer än 75 procent av utbildningen. Det är den högsta andelen sedan 2016.

Diagram 4. Studerande fördelat efter hur stor andel av utbildningen som har tillgodoräknats, slutår 2016–2023. Avser enbart studerande som hade tillgodoräknat minst en av utbildningens kurser.

Källa: Verksamhetsuppgifter från MYH (avstämt 2025-02-18).

6.3 YH-flex

Myndigheten för yrkeshögskolan fick under våren 2020 i uppdrag av regeringen att genomföra en försöksverksamhet med en snabbare och mer flexibel väg till en yrkeshögskoleexamen³⁶ (YH-flex). Uppdraget redovisades till regeringen (Utbildningsdepartementet) våren 2023.³⁷ Under försöksverksamheten tog myndigheten fram en modell för genomförandet av utbildning på en YH-flexplats och en tillhörande statsbidragsmodell som inkluderar både validering och kompletterande utbildning. Försöksverksamheten YH-flex genomfördes inom befintligt regelverk med ett alternativt utbildningsupplägg (validering och kompletterande utbildning) och med möjlighet för anordnarna att få statsbidrag för valideringsarbetet.

Myndigheten har sedan försöksverksamhetens slut implementerat YH-flex i yrkeshögskolan med utgångspunkt i den modell som prövades i försöksverksamheten.

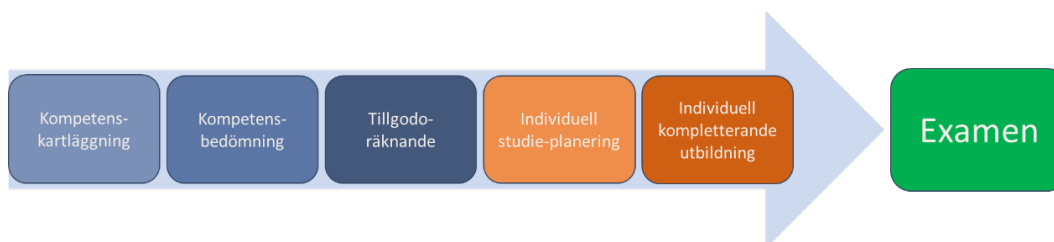
Genomförandemodellen kan beskrivas som två delar med fem olika moment:

³⁶ Regeringen (Utbildningsdepartementet). *Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan*. Ändringsbeslut 2020-05-28. <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?rbid=20903>.

³⁷ Myndigheten för yrkeshögskolan. 2023. *Återrapportering av regeringsuppdrag för en snabbare och mer flexibel väg till en yrkeshögskoleexamen, YH-flex*. återrapportering-av-regeringsuppdrag-for-en-snabbare-och-mer-flexibel-vag-till-en-yrkeshogskoleexamen-yh-flex.pdf (myh.se).

- Den första delen innebär att den studerandes reella kompetens³⁸ (kunskaper, färdigheter och kompetenser) kartläggs och bedöms i syfte att kunna tillgodoräkna en betydande del av utbildningen (se figur 1).
- Den andra delen innebär att den studerande genomför en kompletterande utbildning med ett individuellt anpassat upplägg och ges möjlighet att utveckla de kunskaper, färdigheter och kompetenser som fattas för att kunna erhålla en examen (se figur 1).

Figur 2. Processbild för genomförande av YH-flex.

Utbildningsanordnare med YH-flexplatser får statsbidrag för både validering och kompletterande utbildning. Statsbidrag för valideringsdelen utgörs av en fast summa på 10 200 kr för offentliga anordnare och 10 600 kr för privata anordnare (skillnaden i statsbidrag beror på momskompensation) oberoende av valideringens utfall. Statsbidrag för kompletteringsdelen utgår ifrån hur många YH-poäng som återstår att komplettera efter genomförd validering och tillgodoräkande. Schablonen för kompletteringsdelen är utbildningens redan beviljade schablon förhöjd med 15 procent. Det finns dock ett tak för maximalt statsbidrag per studerande på en YH-flexplats. Bidraget för en YH-flexplats kan aldrig överstiga motsvarande 75 procent av statsbidraget för en vanlig fullföljd studerandeplats. Detta innebär att utbildningsanordnaren kan få fullt statsbidrag för komplettering av upp till cirka halva utbildningen (då mer än cirka halva utbildningen tillgodoräknas).

6.3.1 Beviljade och nyttjade platser 2020–2024

Tabell 8 visar på samtliga beviljade och nyttjade platser för åren 2020–2024 samt nyttjandegraden. För nyttjade platser har ekonomiska data använts för 2020–2023 och avser därför endast platser myndigheten betalat ut statsbidrag för och inkluderar inte överintag för de år det har funnits. För 2024 avser nyttjade platser antal antagna som genomgått en bedömning av reell kompetens.

Hälsa- och sjukvård samt socialt arbete är det största utbildningsområdet sett till både antalet beviljade och nyttjade platser, följt av området ekonomi, administration och försäljning.

Nyttjandegraden varierar stort mellan utbildningsområden där journalistik och information har högst med 100 procent, vilket dock endast avser en utbildningsomgång. Lägst nyttjandegrad finns inom området juridik, som också det avser endast en utbildningsomgång. Teknik och tillverkning sticker ut med en nyttjandegrad på 9 procent. Teknik och tillverkning är ett av de fem områden med flest beviljade platser och har lägst nyttjandegrad.

³⁸ Med reell kompetens avses här den samlade, faktiska, kompetens som en individ har oberoende av hur, när eller var den har utvecklats. Begreppet "reell kompetens" används synonymt med begreppet "tidigare lärande".

Tabell 8. Beviljade och nyttjade YH-flexplatser efter utbildningsområde, totalt startår 2020–2024.

Utbildningsområde	Utbildnings- omgångar	Beviljade YH-flex- platser	Nyttjade YH-flex- platser*	Andel nyttjade YH-flex- platser
Data/IT	32	222	94	42 %
Ekonomi, administration och försäljning	61	525	411	78 %
Friskvård och kroppsvård	3	67	40	60 %
Hotell, restaurang och turism	38	230	92	40 %
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	123	1 070	795	74 %
Journalistik och information	1	5	5	100 %
Juridik	1	10	0	0 %
Kultur, media och design	12	76	58	76 %
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	18	145	15	10 %
Pedagogik och undervisning	7	52	38	73 %
Samhällsbyggnad och byggteknik	58	359	140	39 %
Säkerhetstjänster	1	10	1	10 %
Teknik och tillverkning	45	326	30	9 %
Transporttjänster	2	20	10	50 %
Övrigt	5	40	30	75 %
Totalt	407	3 157	1 759	56 %

* Avser antal rekviderade och utbetalda valideringsrekvisitioner 2020–2023.

Myndigheten har sedan försöksverksamhetens slut ökat antalet beviljade platser från 612 (2023) till 1 001 (2024). Även antalet nyttjade platser har ökat från 428 (2023) till 548 (2024) platser. Det innebär att det är fler studerande som fått möjlighet att få sin reella kompetens bedömd på en YH-flexplats. Dock har nyttjandegraden sjunkit från 70 procent 2023 till 55 procent 2024.

Det är intressant att notera att nyttjandegraden har ökat varje år från 2020 till 2023, och att 2024 var första året som nyttjandegraden minskade. Detta kan förklaras av en ökning av beviljade platser 2024 jämfört med 2023. Inom flera utbildningsområden förmådde anordnarna inte nyttja ökningen. Det gäller främst inom det stora området samhällsbyggnad och byggteknik, som hade en ökning med ungefär 100 platser men ett nyttjade på ungefär 40 platser bägge åren. Det vill säga i stort sett inget av ökningen nyttjades. Lantbruk hade en ökning med 58 platser från 5 till 63 men nyttjade endast 8 platser under 2024. Inom det stora området hälso- och sjukvård samt socialt arbete gick ökade nyttjandegraden. Antalet beviljade platser fördubblades (ökade med ungefär 150) och andelen nyttjade platser ökade från 76 till 85 procent.

Tabell 9. Antal beviljade YH-flexplatser, antal nyttjade YH-flexplatser och andel nyttjade YH-flexplatser, startår 2020–2024*.

Utbildningsområde	2020	2021	2022	2023	2024	Totalt
Antal beviljade YH-flexplatser	382	600	562	612	1 001	3 157
Antal nyttjade YH-flexplatser	122	289	372	428	548	1 759
Andel nyttjade YH-flexplatser	32 %	48 %	66 %	70 %	55 %	56 %

* Avser antal rekviderade och utbetalda valideringsrekvisitioner 2020–2023 och antal antagna som genomgått en bedömning av reell kompetens 2024.

Tabell 10 visar beviljade YH-flexplatser (samma som tabell 9), beviljat statsbidrag och den ekonomiska nyttjandegraden. För 2024 beviljade myndigheten statsbidrag för nästan 93,5 miljoner. Myndigheten har sedan 2020 beviljat statsbidrag för YH-flexplatser för drygt 270 miljoner kronor, varav nyttjandegraden har varit 43 procent. Den ekonomiska nyttjandegraden är andelen av den planerade utbetalningen (den summa som anordnare rekviderat för, statsbidrag för validering och planerad kompletterande utbildning) av det beviljade beloppet. Den ekonomiska nyttjandegraden påverkas av hur mycket de studerande tillgodoräknar samt hur många platser som nyttjas. Den ekonomiska nyttjandegraden kan komma att sjunka om studerande inte fullföljer sina studier och myndighetens utbetalning för kompletterande utbildning avbryts.

Tabell 10. Antal beviljade YH-flexplatser, beviljat statsbidrag för YH-flexplatser och beräknad ekonomisk nyttjandegrad YH-flexplatser, startår 2020–2024*.

	2020	2021	2022	2023	2024	Totalt
Antal beviljade YH-flexplatser	382	600	562	612	1 001	3 157
Beviljat statsbidrag för YH-flexplatser (tkr)	29 659	50 239	47 240	50 370	93 470	270 977
Beräknad ekonomisk nyttjandegrad (nyttjandegrad)	20 %	36 %	52 %	55 %	42 %	43 %

6.3.2 YH-flex kan leda till fler examinerade för samma statsbidrag

Myndigheten har (se tabell 11) försökt att hitta ett mått på vad YH-flex kan innebära i besparing på statsbidraget och om statsbidraget kan finansiera att fler studerande tar examen:

- *Motsvarande statsbidrag för "ordinarie" plats för rekviderade YH-flexplatser* visar det beräknade statsbidraget om de rekviderade YH-platserna i stället genomförts som ordinarie platser på utbildningsomgången.
- *Besparing av statsbidraget för rekviderade YH-flexplatser* är en beräkning av besparing om de rekviderade YH-flexplatserna genomförs som de planerats.

Jämförelsen förutsätter att varje studerande fullföljer utbildningen och att de studerande hade gått hela den ordinarie utbildningen (inte YH-flex) och varit med vid alla rekvisitionstillfällen på den ordinarie utbildningen. Det vill säga att studerande inte hade tillgodoräknat något i den ordinarie utbildningen. Det är därför ett något trubbigt mått och en hypotetisk uträkning av potentiell besparing. Den genomsnittliga besparingen är 40 procent. De senaste fyra åren har besparingen varit någorlunda konstant med 41 procent

2021, 39 procent 2022, 39 procent 2023 och 38 procent 2024. Uträkningen visar att det är möjligt att YH-flex kan bidra till fler examinerade för samma statsbidrag, under förutsättning att studerande fullföljer utbildningen och tar examen. Det är en hypotetisk uträkning som visar YH-flex potential och det faktiska utfallet kommer att kunna följas upp om några år när utbildningsomgångarna är slutrekvirerade.

Tabell 11. Möjlig besparing av statsbidraget för rekvirerade YH-flexplatser, startår 2020–2024.

	2020	2021	2022	2023	2024	Totalt
Rekvirerade YH-flexplatser	122	289	372	428	547	1 758
Maximalt belopp som kan rekvireras för rekvirerade YH-flexplatser (tkr)	9 859	23 240	29 854	34 147	47 374	144 474
Planerade utbetalning för rekvirerade YH-flexplatser (tkr)	5 986	18 327	24 347	27 581	38 974	115 215
Andel planerad utbetalning av maximalt belopp för rekvirerade YH-flexplatser	61 %	79 %	82 %	81 %	82 %	80 %
Motsvarande statsbidrag för "ordinarie" plats för rekvirerade YH-flexplatser (tkr)	13 146	30 986	39 806	45 519	63 165	192 622
Möjlig besparing av statsbidraget för rekvirerade YH-flexplatser	54 %	41 %	39 %	39 %	38 %	40 %

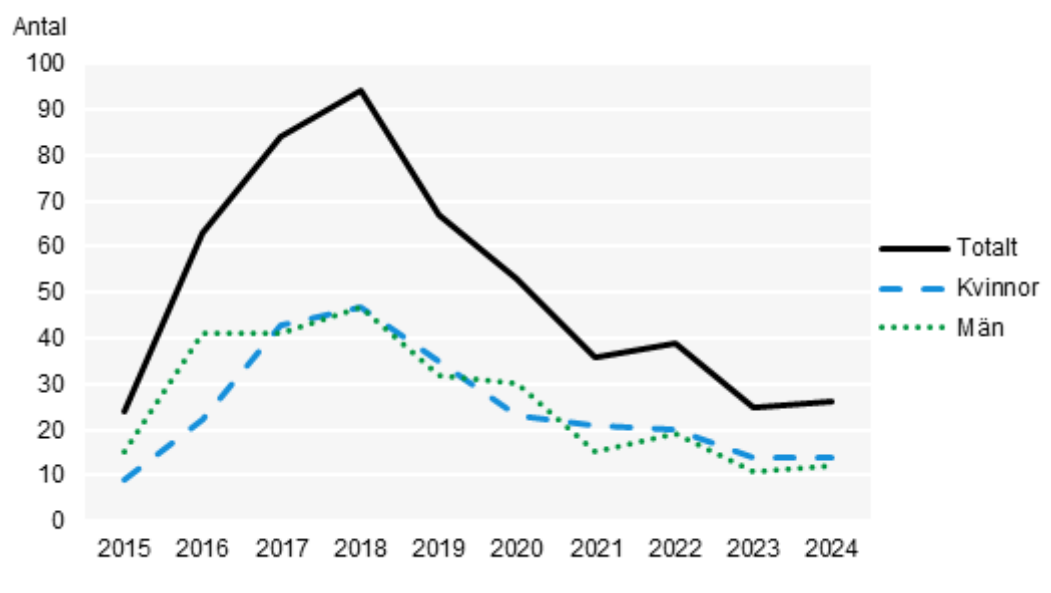
7 Kontakttolkutbildning

Sedan 2015 kan verksamma kontakttolkar som saknar fullständig utbildning ansöka om att få sina kunskaper och sin kompetens validerad. De som har kunskaper motsvarande målen i grundutbildningen till kontakttolk, eller uppnår motsvarande kunskaper genom att komplettera med delar av utbildningen, får ett utbildningsbevis.

Antalet som fått utbildningsbevis helt eller delvis genom validering ökade årligen mellan 2015 och 2018 till 94 personer. Därefter har antalet minskat och det var 26 personer som fick utbildningsbevis genom validering 2024. Det var ungefär lika många som 2023 men färre än övriga år. Antal personer som får ett utbildningsbevis genom validering påverkas av hur många verksamma tolkar som saknar fullständig grundutbildning och därmed kan vara aktuella för validering. Rimligen bör denna grupp ha varit större initialt när möjligheten till validering infördes. Könsfördelningen bland dem som fått utbildningsbevis genom validering har de flesta år varit relativt jämn. Under 2024 var det 14 kvinnor och 12 män som fick utbildningsbevis genom validering.³⁹

³⁹ Myndigheten för yrkeshögskolan. 2025. Statistisk årsrapport 2025.

Diagram 5. Antal som fått utbildningsbevis genom validering efter kön, 2015–2024.

Källa: MYH.

8 Universitet och högskolor

8.1 UHR samordnar validering av yrkeskunskaper vid antagning till yrkeslärarprogrammet

Universitets- och högskolerådet (UHR) har sedan 2017 i uppdrag att samordna lärosätenas validering av yrkeskunskaper i antagning till yrkeslärarutbildningen.⁴⁰ I uppdraget samverkar UHR med tio lärosäten samt Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket, Svenskt Näringsliv och branschorganisationer. Genom denna samordning bidrar UHR till ett ökat antal utbildade yrkeslärare med högt yrkeskunnande.

Införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan (Gy25) har inneburit att UHR inför antagningen till yrkeslärarutbildningen 2025 behövt rekrytera fler bedömare gällande validering av yrkeskunskaper, då Gy25 medfört ett större antal nya yrkesämnen. Under 2024 har UHR genomfört nätverksträffar för att säkerställa att nya bedömare får en bra introduktion samt att lärosäten och befintliga bedömare blev förbereda inför antagningen med nya yrkesämnen. Systemstödet för validering, Valda, har utvecklats genom att samtliga nya yrkesämnen införts. Valda har även gjorts mer användarvänligt för sökande genom en ny sökfunktion som ska underlätta för sökande att identifiera ämnen. En sorteringsfunktion har också tagits fram som syftar till att sökande ska kunna se vilka ämnen som kan ge ökad anställningsbarhet som framtida yrkeslärare.

UHR betalade 2024 ut bidragsmedel på 8,2 miljoner till de tio lärosäten som erbjuder yrkeslärarutbildning. Bidraget per genomförd valideringsärende uppgick till 6 401 kronor. Sammantaget utfördes 1 281 valideringar för antagning under 2024, vilket är en marginell ökning jämfört med 2023 då det genomfördes 1 209 valideringar.

⁴⁰ Regeringen, Utbildningsdepartementet. 2016. Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Universitets- och högskolerådet. U2016/03725/UH.

9 Arbetet med hållbara strukturer för validering inom regionerna

9.1 Uppdrag – hållbara strukturer för validering på regional nivå

Tillväxtverket och Myndigheten för yrkeshögskolan har i uppdrag, i samverkan med Arbetsförmedlingen, att stödja arbetet med att utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå under 2022–2026.⁴¹ Målet är att öka regionernas interna kapacitet och deras roll att driva på, samordna, stödja och öka kunskapen bland regionala aktörer när det gäller validering. Sexton projekt omfattande 20 regioner beviljades stöd för att utveckla hållbara strukturer för validering.

Förutom utlysning av projektmedel har myndigheterna stöttat regionerna genom att skapa nätverk för samverkan samt bidragit till kunskapsuppbyggnad inom valideringsområdet.

Tillväxtverket har upphandlat utvärderingar av genomförandet. Ramboll har genomfört tre utvärderingar varav den sista under hösten 2024 som kan jämföras med en mätning av läget vid starten av projekten. Tillväxtverket ska slutrapportera uppdraget till regeringen senast 15 oktober 2026.

9.2 Utveckling av regionala strukturer för validering

Tillväxtverket och Myndigheten för yrkeshögskolan definierade tidigt i uppdraget tre olika inriktningar i arbetet med att skapa en hållbar regional struktur för validering. De tre inriktningarna bygger på regionens roll och funktion i den regionala stödstrukturen för validering. Utvärderingen av uppdraget i alla delar utgått från dessa tre inriktningar.

- Faciliterande och mäklande roll – att samla olika aktörer inom validering från olika utbildningsnivåer och sektorer. Att skapa nya rum för erfarenhetsutbyte och nätverkande. Att ge vägledning hur aktörer kan navigera i ett decentraliserat system.
- Arbeta med den regionala valideringskartan – skapa förutsättningar att sprida kunskap om valideringsmöjligheter inom länet. Exempelvis genom att kartlägga utbud och efterfrågan av validering för att hänvisa aktörer rätt.
- Intern kapacitet – skapa förutsättningar för långsiktighet och hållbara regionala strukturer. Att bygga in validering som en del av det ordinarie arbetet med kompetensförsörjning.

Den senaste utvärderingen visar att regionerna generellt har tagit en mer aktiv roll som samordnare och organisatör av samverkan kring validering. Kunskapen om validering ökar bland länens aktörer och inte minst uppfattas regionens faciliterande och mäklande roll som allt tydligare. Utvecklingen bland regionerna är dock varierande och många regioner arbetar fortfarande med att göra strukturerna långsiktigt hållbara. Endast en mindre andel av regionerna anser att samverkansstrukturen är fullt etablerad.

Utvärderingen ger en uppfattning om vilka aktörer med betydelse för det regionala valideringsarbetet som regionerna samverkar med. Det är framför allt inom kommunal vuxenutbildning som samverkan är stark, medan samarbetet med andra viktiga aktörer såsom Arbetsförmedlingen har försvagats. Endast 15 procent av regionerna anser nu att samverkan med Arbetsförmedlingen är välfungerande, en märkbar minskning sedan tidigare mätningar.

Utvärderingen visar på betydelsen av ett ökat erfarenhetsutbyte mellan regionerna kring valideringsfrågor. Även arenor som regionala konferenser har visat sig vara ett värdefullt

⁴¹ Regeringen, Näringsdepartementet. 2021. Regeringsbeslut om uppdrag att stödja arbetet med att utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå. N2021/03082.

verktyg för att kommunicera nyttan med validering, öka kunskap om validering hos länets aktörer och aktivera samverkansmodeller.

Intressant är att ett antal av projekten har identifierat att ombudsmän och förtroendevalda kan utgöra en viktig brygga mellan medarbetare, företag och själva insatsen kring validering. Utvärderingen klargör också flera utmaningar för det fortsatta arbetet med att bygga hållbara strukturer för validering. En av dessa är regionernas starka beroende av projektfinansiering för fortsatt arbete med validering. För att kunna skapa stabila och hållbara strukturer krävs en bredare förankring hos regionernas interna organisation både hos chefer och politiska beslutsfattare.

10 Sammanfattande slutsatser

En sammanfattning av utvecklingen inom valideringsområdet de senaste åren till och med 2024 visar att möjligheterna och tillgången till valideringsinsatser ökat och förbättrats. Vad validering är och vad det ska leda till har tydliggjorts genom valideringsförordningen och förändringar i Skollagen. De nationellt ansvariga myndigheterna har ett kontinuerligt samarbete sedan flera år och regionerna har i högre grad utvecklat regionala strukturer för validering. Sedan slutet av 2024 finns en grundläggande webbutbildning för alla som arbetar med validering oavsett utbildningsform eller branschsektor. Under förra året gjordes ändringar i statsbidragsförordningen för kommunal vuxenutbildning vilket ger utbildningsanordnare möjligheter att finansiera även de verksamhetspoäng som validerats. Genom denna förändring har nu fler utbildningsformer en finansiering för genomförandet av validering på plats.

Trots att möjligheterna och tillgången till validering har ökat så har inte andelen individer ökat som fått sitt kunnande validerat inom utbildningssektorn. Inom yrkeshögskolan ligger andelen studerande med ett tillgodoräknande på någorlunda samma nivå, nyttjandegraden av YH-flexplatser sjönk 2024 jämfört med tidigare år samtidigt som Myndigheten för yrkeshögskolan ökat antalet beviljade platser. Inom kommunal vuxenutbildning är antalet valideringar på samma relativt låga nivå som tidigare år. Slutsatsen av detta är att efterfrågan på validering inte ökat nämnvärt inom utbildning. De förändringar som genomförts under de senaste åren i och med tillkomsten av YH-flex, förändring i Skollagen och statsbidragsförordning⁴² har inte lett till någon ökning av valideringar under 2024. Möjligtvis kommer förändringarna att ge en ökad efterfrågan de kommande åren.

Anvisningar till validering inom Arbetsförmedlingen har ökat något men ligger på låg nivå och har varit på samma låga nivå under några år. Antalet individer som fått en branschvalidering har ökat markant för 2024. Dock beror hela ökningen på att TYA:s branschvalideringar nu är en del av statistiken. Räknas de bort, så visar övriga yrkesområden färre genomförda valideringar 2024 än 2023.

Trots att många tusen individer fått sitt kunnande validerat under 2024 så borde behoven av omställning och yrkesväxling på svensk arbetsmarknad ge betydligt större behov av valideringsinsatser både inom utbildnings- och arbetslivssektorn.

Frågan om varför inte efterfrågan på validering ökat mer inom både utbildning och arbetsliv är viktig. Det kan handla om ett fortsatt behov av information, vägledning och kunskap om validering till individer, anordnare och andra relevanta aktörer men det kan också behövas en mer omfattande och fördjupad diskussion om attityder till det lärande som sker utanför den formella utbildningen. Hittills har arbetet hos ansvariga myndigheter koncentrerats på att nå ut till de anordnare och aktörer som genomför valideringar. Frågan är om det skulle behövas någon samlad webbplats/plattform som skulle kunna vara en enkel och tydlig ingång och som samlar övergripande information om validering för individer.

En slutsats är att det är företagets syn på och efterfrågan av validering, som kan öka antalet genomförda valideringar inom arbetslivet. För att kunna nå ut till företag och förklara möjligheterna med validering behöver det ske mer samverkan mellan ansvariga myndigheter, arbetsmarknadens parter, branscher, regioner och andra viktiga aktörer.

Förutom att nå ut med information är frågan om vissa nyckelgrupper har tillräcklig kunskap om valideringssystemet och möjligheterna till validering inom både utbildning och arbetsliv? Det vore angeläget att kartlägga i vilken omfattning blivande studie- och

⁴²Förordning (2024:1042) om ändring i förordning (2016:937) om statsbidrag för yrkesinriktad vuxenutbildning.

yrkesvägledare samt yrkeslärare får kunskap om validering i samband med sin utbildning. En annan viktig målgrupp är de som utbildar sig till jobb inom personalfrågor/hr.

Frågan om en hållbar finansiering för valideringsinsatser kvarstår inom flera sektorer. Det saknas fortfarande möjlighet till statsbidrag eller ersättning för validering inom den högre utbildningen trots att ett förslag funnits sedan 2018.⁴³ Enligt det skulle ersättningen utgå ifrån en genomsnittlig kostnad för en bedömning av tidigare lärande motsvarande 15 000 kronor per genomförd process med tillgodoräknande/validering.

Under de senaste åren har mycket resurser lagts på statsbidrag och projektmedel för utveckling av validering inom arbetslivet. Statsbidragen och projektmedlen har bidragit positivt till utveckling av modeller och kompetenskrav för validering men även inom branschvalidering saknas en hållbar och kontinuerlig finansieringsmodell för de branscher som har framtagna och nivåplacerade kvalifikationer och valideringsmodeller.

Även frågan om hur valideringens resultat följs upp med kompletterande insatser och utbildning kan spela stor roll för möjligheterna att efterfråga och genomföra valideringar. Det är viktigt att validering ses som en del av ett sammanhang och validering bör hanteras som en del i en kedja av insatser för att leda till bra resultat.

Statistiken över antalet genomförda valideringar inom valideringsområdets olika delar behöver utvecklas och bli mer tillförlitlig. Årets rapport tar inte upp statistik inom den högre utbildningen då det saknas en nationell och sammanhållen statistik om validering. Här finns det behov av insatser, om uppföljning och utvärdering av validering inom högre utbildning ska vara möjlig.

Under 2024 fortsatte det viktiga arbetet med att utveckla hållbara strukturer för validering inom regionerna. Under året avslutades några av regionernas projekt men en majoritet fortsätter under 2025. Frågan är i vilken mån regionerna kommer att kunna fortsätta arbetet med att bygga och bibehålla hållbara strukturer för validering även efter projekttiden. Den senaste utvärderingen av Ramboll pekar på regionernas starka beroende av projektfinansiering för fortsatt arbete med validering. Det behövs också en bred förankring hos regionernas interna organisation både hos chefer och politiska beslutsfattare.

Ett antal regioner har en hållbar struktur för validering på plats, men skillnaden är fortfarande stor mellan regionerna och ett antal regioner saknar fortfarande hållbara strukturer för validering. Det är viktigt att det finns regionala strukturer för validering i hela landet då avsaknad av sådana i en region kan innebära hinder både för individers livslånga lärande och arbetsgivares kompetensförsörjning.

⁴³ SOU 2018:28. Validering i högskolan – för tillgodoräknande och livslångt lärande.

11 Referenser

Förordning (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan.

Förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan.

Förordning (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk.

Förordning (2015:848) om statsbidrag för särskilda främjande- och utvecklingsinsatser i syfte att påskynda nyanlända invandrades etablering på arbetsmarknaden.

Förordning (2020:268) om statsbidrag för utveckling av branschvalidering.

Förordning (2022:1550) om ändring i förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

Förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande.

Förordning (2022:1553) om ändring i förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan.

Förordning (2024:1042) om ändring i förordning (2016:937) om statsbidrag för yrkesinriktad vuxenutbildning.

Förordning om ändring i förordningen (2012:811) med instruktion för Universitets- och högskolerådet.

Högskoleförordningen (1993:100).

Lag (2008:962) om valfrihetssystem.

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2017. Standard och riktlinjer för branschvalidering av yrkeskompetens. MYH 2016/4742.

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2019. Tillgodoräknande inom yrkeshögskolan. MYH 2019/1384.

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2022. Kvalitetskriterier för branschmodeller <https://www.myh.se/validering-och-seqf/for-dig-som-arbetar-med-validering-och-branschvalidering/branschvalidering/kvalitetskriterier-for-branschmodeller> (hämtad 2025-07-11).

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2022. Valideringsrapport – läge och utveckling av validering nationellt och regionalt. MYH 2022/4265.

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2023. Valideringsrapport 2023 – läge och utveckling av validering nationellt och regionalt. MYH 2023/2135.

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2024. Valideringsrapport 2024 – läge och utveckling av validering nationellt och regionalt. MYH 2024/4329.

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2024. Branschvalideringskartan <https://www.myh.se/validering-och-seqf/for-dig-som-arbetar-med-validering-och-branschvalidering/branschvalideringskartan> (hämtad 2024-08-20).

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2024. Projektsida för ESF-projektet BOSS <https://www.myh.se/validering-och-seqf/vara-projekt-inom-validering-och-seqf/esf-projektet-boss> (hämtad 2024-08-20).

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2024. Resultat – branschvalidering och kvalifikationer <https://www.myh.se/validering-och-seqf/statsbidrag-branschvalidering-och-kvalifikationer/resultat-utlysningar> (hämtad 2024-08-20).

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2025. Statistisk årsrapport 2025.

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2024. Årsredovisning 2023.

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2023. Återrapportering av regeringsuppdrag för en snabbare och mer flexibel väg till en yrkeshögskoleexamen, YH-flex. MYH 2020/3001.

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2024. Vägledning för branschvalidering av yrkeskompetens. MYH 2024/570.

Regeringskansliet. 2022. Pressmeddelande: Ökad enhetlighet ska förbättra möjligheterna till validering, 2022-11-28. <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/11/okad-enhetlighet-ska-forbatta-mojligheterna-till-validering/> (hämtad 2023-07-05).

Regeringen, Landsbygds-och infrastrukturdepartementet. 2024. Ändring av uppdraget att stödja och utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå. LI2023/00305 (delvis). LI2024/00978.

Regeringen. 2021. Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030. Regeringens skrivelse 2020/21:133.

Regeringen, Näringsdepartementet. 2021. Regeringsbeslut om uppdrag att stödja arbetet med att utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå. N2021/03082.

Regeringen, Näringsdepartementet. 2021. Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling. N2021/03082.

Regeringen, Utbildningsdepartementet. 2016. Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Universitets-och högskolerådet. U2016/03725/UH.

Regeringen, Utbildningsdepartementet. 2018. Uppdrag om att skapa fler vägar in i läraryrket. U2018/03202/UH.

Regeringen, Utbildningsdepartementet. 2021. Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Statens skolverk.

Skolverket. 2022. Beredning om stöd till kommunerna kring inledande kartläggning av presumtiva elever och validering inom komvux. Dnr. 7.5.2–2022:361.

Skolverket. 2023. Stöd till kommunerna för genomförande av inledande kartläggning och validering inom komvux. 2023:3520.

Sveriges universitets-och högskoleförbund. 2023. Rekommendation för arbetet med att validera reell kompetens för tillträde till högskoleutbildning.

SOU 2017:18. En nationell strategi för validering.

SOU 2018:28. Validering i högskolan – för tillgodoräknande och livslångt lärande.

Universitets-och högskolerådet. 2023. Recognition of prior learning. <https://www.uhr.se/publikationer/publikationsbutiken/recognition-of-prior-learning-in-practice.-putting-policies-to-work--experiences-from-two-years-of-peer-learning/>.

Universitets-och högskolerådet. 2023. Antagning till grundnivå. <https://www.uhr.se/studier-och-antagning/tilltrade-till-hogskolan/Antagning-till-grundniva/>.

Proposition 2021/22:123, Validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Valideringsdelegationen 2015–2019. 2018. Valideringsdelegationens årliga redovisning, maj 2018.

Valideringsdelegationen 2015–2019. 2019. Läge och utveckling av validering – årlig redovisning, maj 2019.

Valideringsförordning (2022:1549).

Bilaga 1. Uppföljning av icke-formella kvalifikationer och branschvalidering 2024

Tabell 1. Antalet utfärdade kvalifikationsbevis, antal genomförda branschvalidering och antal validering som lett till bevis för icke-formella kvalifikationer som ingår i en branschmodell per uppdelat per ansvarig organisation och kvalifikation

Ansvärg organisation och kvalifikation	SeQF-nivå	Antal utfärdade kvalifikationsbevis	Antal genomförda branschvalideringar	Antal branschvalideringar som lett till bevis
Branschorganisationen Medicinsk Massage		23	23	23
Certifierad Medicinsk Massage	5	23	23	23
Branschrådet Svensk massage		127	134	127
Certifierad massör	5	127	134	127
Byggnadsindustrins Yrkesnämnd		1363	3	3
Betongarbetare	4	55	0	0
Golvläggare	4	60	0	0
Murare	4	76	1	1
Plattsättare	4	77	1	1
Träarbetare	4	1095	1	1
Fastighetsbranschens Utbildningsnämnd		47	138	47
Fastighetsförvaltare	5	1	21	1
Fastighetsingenjör	5	0	0	0
Fastighetsskötare	4	9	42	9
Fastighetstekniker	4	37	65	37
Fastighetsvärd	4	0	10	0
Servicebranschens Yrkesnämnd		1033	1094	1033
SRY Sanering Bas	4	0	0	0
SRY Städ Bas	3	628	689	628
SRY Yrkesbevis Hemservice	4	1	1	1
SRY:s yrkesbevis inom städservice	4	404	404	404
Skogsbrukets yrkesnämnd	5	1	58	1
Skogsmaskinförare förnygringsavverkning	5	1	58	1
Skärteknikcentrum Sverige		1128	2918	2052
Beredningstekniker – CNC Teknik Blått certifikat	5	31	74	31
CNC-operatör – CNC Teknik Grönt Certifikat	4	662	1301	662
Industrietechnik BAS*	3	435	1543	1359
Sobona AB		243	332	249
Beredskapstekniker – optofiber	4	139	139	139
Fiberinstallatör	3	0	0	0
Fibertechnik	4	0	2	1
Introduktion på ÅVC	2	1	2	2
Kundservice	4	0	5	0

Medåkare – renhållningsbil inom avfallshantering och återvinning	3	0	0	0
Mätartekniker VA	4	1	5	1
Tillsyn, skötsel och underhåll av Fastighet	4	14	14	14
Tillsyn, skötsel och underhåll av fastighet – bas	2	52	54	52
Yrkesbevis Arbetsledare inom avfallshantering och återvinning	5	2	2	2
Yrkesbevis Beredare – elnät	5	0	0	0
Yrkesbevis Chaufför – renhållningsbil inom avfallshantering och återvinning	4	0	0	0
Yrkesbevis Distributionselektriker – Belysning	4	0	0	0
Yrkesbevis Distributionselektriker – Ledningsnät	4	1	1	1
Yrkesbevis Distributionstekniker – fjärrvärmenät, fjärrkylennät	5	0	0	0
Yrkesbevis Drifttekniker – VA Ledningsnät	4	0	10	0
Yrkesbevis Drifttekniker – elnät	5	0	0	0
Yrkesbevis Drifttekniker – kraftvärme, fjärrvärme, fjärrkyla	5	0	12	0
Yrkesbevis Drifttekniker – Reningsverk VA	4	0	7	0
Yrkesbevis Drifttekniker – Vattenverk VA	4	0	7	0
Yrkesbevis Nätverkstekniker – aktivt Nät	4	0	2	0
Yrkesbevis Projektledare – elnät	5	0	0	0
Yrkesbevis Projektledare – fiberoptiskt nät	5	0	3	1
Yrkesbevis Projektör – elnät	5	0	0	0
Yrkesbevis Projektör – fiberoptiskt Nät	5	0	4	3
Yrkesbevis Transportledare inom avfallshantering och återvinning	5	0	0	0
Yrkesbevis Underhållstekniker – VA	4	2	4	2
Återvinningsarbetare på ÅVC	4	31	59	31
Svenska Gjuteriföreningen Service AB		0	0	0
Pressgjutning, Operatör Pressgjutcell	4	0	0	0
Pressgjutning, Operatör Verktygsunderhåll	4	0	0	0
Sandgjutning Operatör Avgjutning	4	0	0	0
Sandgjutning Operatör Formtillverkning och kärnsättning	4	0	0	0
Sandgjutning Operatör Kärntillverkning	4	0	0	0
Sandgjutning Operatör Modelltillverkning	4	0	0	0
Sandgjutning Operatör Sandberedning	4	0	0	0

Sandgjutning Operatör Smältning	4	0	0	0
Sandgjutning Urslagning och Rensning	4	0	0	0
Sveriges Frisörföretagares Service AB		152	6	6
Frisör	5	152	6	6
Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (TYA)		0	16 025	16 025
Lastbilsförare i transportbranschen	4	0	0	0
Maskinförare i transportbranschen	4	0	7724	7724
Truckförare i transportbranschen	4	0	8301	8301
Transportföretagen		0	0	0
Bussmekaniker	4	0	0	0
Personbilsmekaniker	4	0	0	0
Trädgårdsnäringens centrala yrkeskommitté		91	159	91
Utemiljö Bas – Skötsel av utemiljö	3	58	58	58
Yrkesbevis 1 – Skötsel och förvaltning av utemiljö	4	33	101	33
Utbildningsrådet för hotell och restauranger		17	89	17
Kock	4	17	89	17
VVS branschens yrkesnämnd		39	75	39
Branschcertifierad VVS-montör	5	39	75	39
Yrkesnämnden för film och TV		35	57	35
Film och TV Bas	4	35	57	35
Totalsumma		4 299	21 111	19 748

Tabell 2. Antal genomförda branschvalideringar och antal valideringar som lett till bevis för kvalifikationer utan nivåbeslut enligt SeQF.

Yrkesroll	Antal genomförda branschvalideringar	Antal branschvalideringar som lett till bevis
Grafikerna	36	36
Digitaltryck	1	1
Grafisk Grund	7	7
Offset	16	16
Screen	12	12
Installatörerna	52	4
Installationselektriker	52	4
Måleribranschens yrkesnämnd	42	0
Byggnadsmålare	42	0
Servicebranschens Yrkesnämnd	42	42
Introduktion Städ	42	42
Skogsbrukets yrkesnämnd	0	0
Skogsmaskinförare gallring	0	0
Skogsmaskinförare skotning	0	0

Skogsvårdare plantering	0	0
Skogsvårdare röjning	0	0
Sobona AB	27	0
Arbete inom återbrukshantering	27	0
Assistent museiverksamhet	0	0
Kundservicemedarbetare VA	0	0
Projektleddare – ledningsnät VA	0	0
Projektör – ledningsnät VA	0	0
Vård (Besöksnäring)	0	0
Stiftelsen Proteko	19	15
Sömnadsoperatör	19	15
Svensk industrivalidering	27	18
Automation Bas – operatör inom industrin	21	12
Underhåll Bas – operatör inom industrin	6	6
Svenska Badbranschen	59	59
Badtekniker publika bad	1	1
Badvård	58	58
Pooltekniker – privata pooler hemmiljö	0	0
Spatekniker – Privata spabad i hemmiljö	0	0
Svenskt Underhåll	35	0
Underhållsingenjör	0	0
Underhållsledare	0	0
Underhållstekniker med inriktning: -mekanik, -el, -automation	35	0
Underhållstekniker Specialist	0	0
Sveriges Lås- och Säkerhetsleverantörers Riksförbund	8	7
Låstekniker	8	7
Svetskommissionen	2	2
Mekaniserad svetsoperatör	0	0
Robotsvetsoperatör	0	0
Svets blå	0	0
Svets grön	1	1
Svets svart	0	0
Svets vit	1	1
Trä och möbelföretagen	128	128
CNC trä	25	25
Maskinsnickare	43	43
Trä grund	56	56
Trähusindustriarbetare	4	4
Ytbehandlare	0	0
Vård och omsorgscollege	1240	1180

Undersköterska1	1180	1180
Vårdbiträde	60	0
Totalsumma	1 675	1 449

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan

Box 145

721 05 Västerås

www.myh.se